

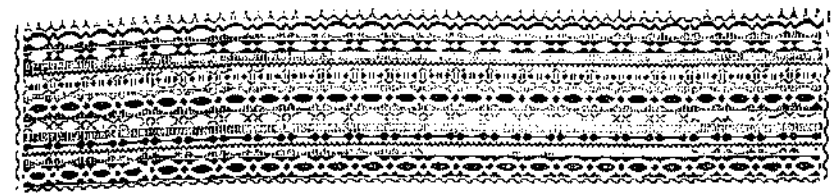
Καθένας σου λεγε πως θα πεθάνη
για ένα φιλί σου' μήτε για να ιδούνε
τάρι τον τάφο σου θε' να στραφούνε'
άλλοι σαδτήν τὰ θέλγητρα ποῦ χάνει.

Φ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ Φ

Ότε ένα δάκρυ για δροσιά στο μνήμα,
κι' ότε κανένυς θρήνος σάν περνούσες
όλόκληρη ή ζωή σου ένα κήμα!

Στόν τάφο σέ συντρόφεισε ή βλαστήμια
έκείνων, ποῦ κατάστρεψες σά ζωδες,
έκείνων, ποῦ τός άφισες συντρίμια...
(Νοέμβριος 1911) ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΛΑΚΟΒΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΛΑΡΕΤΗ

τὰ Ρόδα τῶν Χριστουγέννων

ΔΡΑΜΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΝ

ΠΡΟΣΩΠΑ

- ΚΥΡΙΑ ΒΥΔΕΝ
- ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ
- Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΔΥΡΕ

- Λίθουσα (ισογαίου οικήματος εν έξοχή).
- Ρυθμός, ΧVΙΠ αιώνας.
- Άριστερά της αιδούσης τράπεζα' επί αυτής βιβλία, χειρόγραφα, έγγραφα.
- Παράθυρον προς τόν κήπον.
- Μεγάλα δένδρα, άνθη.
- Θερμός ήλιος ώρας φθινοπωρινής ημέρας.

* ΟΠΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ *
*Μού φαίνεται ότι σās βλέπω άνόμη χορεύουσαν
μαζύ του... Έχόρευε καλά!...*

Ι. ΞΑΡΣΕΝΗ: ΜΙΧ. ΡΑΦΑΗΛΟΒΙΤΣ "ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΛ.", 35ον

ΣΚΗΝΗ Ι

Ο Έπίσκοπος — Μαγδαληνή

Ἡ Μαγδαληνή, γιγαίαν οἰκονόμος τοῦ Ἐπισκόπου, φέρουσα χονδροειδή ἐνδυμασίαν χωρικήν, ἀρτῆραι εἰς τὸν παρὰ τὸ παριόρθρον νωχελῶς καθήμενον ἐπίσκοπον τὸν κωφρὸν του, ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης παραπλευρῶς κειμένης.

Ὁ Ἐπίσκοπος ἔχει στραμμένον τὸ βλέμμα πρὸς τὸν κήπον. φαίνεται δὲ ἀπολαμβάνων τῆς ὥρας τῆς θάλας.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

Χ! Τὴ καλὴ ποῦ εἶναι ἔδω, καλὴ μου Μαγδαληνή. Πόσον θὰ ἤμην εὐχαριστημένος ἂν μποροῦσα νὰ μείνω ἔγω καὶ τῶν ἀκόμη μικρῶν ἀπὸ τὰς φροντίδας καὶ τοὺς κόπους τῆς διακονίας... Ἡ ἄδειά μου τελειώνει... καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ μου μὲ καλεῖ πάλιν εἰς τὸ καθῆκόν μου... Τὴ νὰ γένη;... Ἄχ! Ὅταν θὰ ἐλθῇ ἡ ὥρα ἐκείνη, μὲ πῶση λύπη θ' ἀφήσω τὸ ὄρατόν μου τοῦτον ἐργητήριον!... Τὴ ἤτανε ποῦ περῶ... Ἐδῶ!... Τὴ ἐδλογημένα!...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ — (Μειδιώσα.) Ἄγχι Πάτερ μου, ἀλλὰ κ' ἐκεῖ θὰ ἦσθε ἐπίσης εὐχαριστημένος. Ἄμα πᾶντε σὲν Ἐπισκοπὴ σου θὰ εὐχέσθῃ πάλιν ὅπως ἐκείνους ποῦ οἴς ἀγαποῦν τόσον.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Τὸς παπᾶδες μου;

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Τὸς πτωχοὺς σου!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Ἄ! Ἀδελφοὶ ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ μὲν γράφουν καὶ εἶναι ἀκόμη, ποῦ ἔρχονται νὰ πᾶρω λίγαν ἀέρα... Κ' ἐγὼ τί νὰ κάμω; Τὸς ἀπαιτῶ! Βλέπεις δὲν μπορῶ νὰ τοὺς ἀφήσω χωρὶς εὐχολογίας μου!...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Καὶ πολλὴ οὐχὺς μέλιτα Πάτερ μου. Ἐρχετα καταξυδουθῆσθαι σὲ γραμματόσημα, αὐτὸ τὰ μελοκαίτη—Καὶ ὡς ἔταν μόρον τὰ γραμματόσημα... Ἄλλ' εἶναι ἐκεῖνο ποῦ περιέχουν τὰ γράμματα...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Τὴ τὰ θέλεις Μαγδαληνή, σὲν ἐξοχὴ, κέρνω οἰκονομία, πρόβλεπαι κατόπιν νὰ μοιράσω...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Μ' ἐκείνους ποῦ δὲν κέρνουν.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Ἔ! Τὴ θέλεις τώρα, καὶ οἱ πτωχοὶ νὰ κέρνουν οἰκονομία...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Οἱ πτωχοὶ, ἔχι! Ἄλλ' οἱ ἐπάται. — Ἔναι πάντῃ οἱ ἴδιοι ποῦ ζητοῦν, πάντα οἱ ἴδιοι Πάτερ μου.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Πιθανὸν Μαγδαληνή, διδοῖ εἶναι πάντῃ οἱ ἴδιοι ποῦ ἠοφροῦν

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Μόνον, ποῦ εἶναι ἄδικο νὰ πτερῆται κανεὶς δι' ἀνθρώπων, αἱ ἴποιοι περὶσθν τῇ ζωῇ τους ἀπαιτοῦντες...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Ἄλλὰ καλὴ μου Μαγδαληνή, μήπως στεροῦμαι ἐγὼ τίποτε; Μήπως τ' ἀγρὸ ποῦ μοῦ ἔφερες πρὸς ἄλλῃ δὲν ἦσαν τῆς ὥρας; Μήπως ἐκεῖνο τὸ παπὶ μὲ τῆς μαύμης δὲν ἦτον ἀριστοτέγγημα; Νὰ στεροῦμαι... Ἐγὼ; Ἐγὼ κινδυνεύω ν' ἀμαρτήσω μὲ τὴν λαμουργία μου... Καὶ σ' αὐτὸ φταῖς κ' εἰς λογίκα... Βλέπεις ἢ καλὴ τέγγη εἰ κάνει;

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — ὦ! Πάτερ μου!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Ναί! Τὸ λέγω καὶ τὸ ἠποστηρίζω, φταῖς καὶ σὺ λογίκα... Μοῦ ἔφερες τὴν ἀδυναμία μου; Τὸν κωφρὸν!... Ναί, ἀλλὰ σήμερον τὸ πρῶτ'—Ἡράσει νὰ σὲ πᾶ— Ὁ κωφρὸς σου, ἔχει μὲν γένοι ἀπὸ ἀικαλή...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Τὴ λέτε Πάτερ μου!... Σπλαλή μὲς τὸν κωφρὸν!... Πυτέ!... Αὐτὸ θὰ ἦτο ἐγκλημα... Βλασφημία!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Βλασφημία!... Ὅχι δά, μὴν εἶσαι τόσο ἐπερβολικὴ, Μαγδαληνή. — Ὅλα σ' αὐτῶν τῶν κόσμων εἶναι σχετικὰ— Ἐστω, δὲν ἔχει ἀικαλή, ἀφοῦ μοῦ τὸ λὸς καὶ ἐγὼ τὸ πιστεύω, ἀλλ' ἐντοῦτοις ὁ κωφρὸς σου ἔχει τὴν περὶεργὴν αὐτῆ γέσθ... Κι' αὐτὸ εἶναι παλὸν. — Ἐγὼ, δόκιμος ἤρχετο ἢ σερῆ μου νὰ ἤμην σπειστής, τὴν ἐποχὴν ποῦ ἐκοινοῦσα ἀκόμη εἰς τὴν πρωτομακακεσιατικὴν Στρατιωτικὴν Σχολήν.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Πῶς ἐκπλήττωμαι πάντῃ ἔταν μοῦ λέγει ἢ Ἄγιάτης σου ἔται, ὅτι ἦτο κἀποτε στὴ Στρατιωτικὴ Σχολή.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Καὶ διὰτὶ ἐκπλήττωσαι Μαγδαληνή;...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Ἄλλὰ, θεὸ μου μ' ἔλο τὸ ἀέβας ποῦ ἔχω εἰς τὴν Ἄγιάτητά σου, τόσο ποῦ μοῦ φανῶσθε ἐπὶεργος μὲ τὴν πατερίταν σου, τόσο...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Τόσο θὰ σοῦ φανῶμαι περὶεργος μὲ τὴν στρατιωτικὴν στολήν; Ἔ;... Ἔ! Μὰ σκέψων βεὶ δὲν ἤμην καὶ πάντῃ σφειώσιμος καλὴ μου Μαγδαληνή... Κ' ἐγὼ ἐφόρεσα ἄλλοτε στολή... Καὶ πῶς ἄλλῃ νὰ γένω στρατιωτικὸς!

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Στρατιωτικὸς!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Πειθαδύτατα. Θὰ ἤμην ἴσως σήμερον... θὰ ἤμην... θὰ ἤμην ἴσως πεθαμμένος σὲ καμμιὰ γωνιὰ τῆς Ἀλατιῆς ἢ Λωρὸυάίνης... Ἡ θὰ ἤμην στρατηγός... Ἐν ἀποστρατείῃ...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Ἄν σὲς φαντάζομαι ἕμως Πρωιερώτατε, αὐτε μὲ στολήν στρατηγός, αὐτε μὲ σπαθὶ σὲ πλευρόν...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Κ' ἐν τούτοις, ἐφόρεσα κ' ἐγὼ τὸ σπαθὶ!...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Στὴ Σχολή;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. —... Καὶ τὸ πηλλῖον... Σὲ κἀποιο σφειάμ τῆς Ἐπισκοπῆς, εὐρίσκειται μία παλαιὰ φωτογραφία, ξεθεωριασμένη πρὸς ἀπ' τὴν πολυκαιρίαν. Ἐκεῖ λοιπὸν θὰ μὲ ἰδῆς καὶ μὲν, ὑπερῆφανον μὲς' στὴ στολή, δίπλα στοὺς συντροφῶν μου, τῶν ἠποίων οἱ περισσοτεροὶ τόσον ἢ ἔχουν ἀποθάνει, ἢ ἔχουν γίνει μεγάλοι... Ἀκαδημαῖκοι, ὑπουργοί... Τώρα ἐνθιμωῦμαι, ὅταν πρωτοδίδεικα τὴν φωτογραφίαν αὐτῆ στὴ μητέρα μου, μοῦ εἶπε «Γορτεράνης, εἶσαι ὁ μόνος ποῦ ἔχεις τὸ πρὸ στρατιωτικὸν ἔθος ἀπ' ὄλους»... Κ' ἦταν ἀλήθεια... Μὲ στραμμένον τὸ μουνάκι, ἀκουμβόσθα στὴ λαβὴ τοῦ ἔφρους... Λοιπὸν, Μαγδαληνή, ὅταν ἤμην σπειστής στὴ Σχολή καὶ ἐφρόντιζα διὰ τὰ τρέφωμαι καὶ διὰ τὸν κωφρὸν, σοῦ ἐγγυῶμαι ὅτι ποτε ὁ κωφρὸς δὲν εἶχε ἀικαλή...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Λοιπὸν, Πρωιερώτατε, θέλετε τὴν γνώμην μου;... Ὁ κωφρὸς δὲν σὲς ἀρέσει!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Πῶς δὲν μ' ἀρέσει;

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ. — Ἐγὼ ἢ Σφειασμύτης σου ἀγαποῦσα πραγματικῶς τὸν κωφρὸν,

δὲν θὰ ἔβαζε τόση ζάχαρι. Ποτὲ δὲν εἶναι καὶ καφφέ, αὐτὸ εἶναι σιρόπι!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Λοιπὸν, Μαγδαληνή, μ' ἀράσει τὸ σιρόπι τοῦ καφφέ!...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.—Κι' αὐτὸ ποῦ εἶναι γιὰ σκαλι εἶναι ἡ ζάχαρι. Ἐρετε δεῖ σήμερα κάνουν τὴ ζάχαρι μὲ δ,τι δὴποτε...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Σωστά! Ὅπως ὄλα σήμερα γίνονται μὲ τὸ τίποτε.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Ἄς εἶναι... Καὶ τώρα, Σεβασμώτατε, θὰ ἤθελα πολὺ νὰ ἔβλεπα ἐκεῖνη τὴ φωτογραφία...Ποῦ εἶσθε μὲ σπαθί!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Θὰ τὴν ἴδῃς, Μαγδαληνή, ἔχε ὑπομονήν.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.—Σπαθί!... Ἀκοῦς ἐκεῖ...Καὶ δεῦν ἀπέπεται κανεὶς δεῖ ὁ Σεβασμώτατος μπορούσε νὰ σκοτώσῃ ἀνθρώπους ἀντὶ τὰ τοὺς βοιθῆ!... Ἀντὶ νὰ τοὺς σώξῃ!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Μιμ! Ἔτσι εἶν' ὁ κόσμος.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Ἡ Σεβασμώτης οὐς θὰ ἦτο στρατάρχης ἀντὶ νὰ γένη καρδινάλιος...Γιὰ φαντασθῆτε!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Ἄν' ὑπάρχουν πλέον στρατάρχαι, καλὴ μου Μαγδαληνή, καὶ δὲν ἔχω ἀξιώσεις γιὰ καρδινάλιος!...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Καὶ ὁμως, Πανιερώτατε...Τὸ κόκκινο ἄσο...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Εἰς τὴν Ῥώμην οἱ καρδινάλιοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μὴν ἐξ-

Τὴν εἰς τὴν πνευματικὴν παιδείαν τῆς Δεκαπενταετηρίδος τῆς νῦν, μὲ τὴν ὑπὸ τὰς χρησιμώτερας προσδοκίας ἀναβίωσιν αὐτῆς, συμμετοχὴν τῆς Λεσβουίβου ΚΟΥΛΑΣ Κ. ΖΕΡΒΟΥ, ἢ "ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΟΑ," μετ' ἰδιαζούσης εὐφροσύνης χαίρει. Εἶναι, εἰς ἐκ τῶν εὐσημιωτέρων Ἀθηναϊκῶν καλῶν, μία, ἀπὸ τὰς οὐμπανθεσιέρας παρ' ἡμῶν φυσιογνωμίας καὶ ἐπὶ τοῦ τριπλοῦ τῆς νεότητος, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σεμνῆς καλλιῆς στεφάνου, ὅστις σεφανόνοι τῆς ὄνειροφαντάστου κόρης τὸ ἀκτινοβόλον μέτωπον, ἀφθονος διασκορπίζεται ὁ πλοῦτος τῆς πνευματικῆς ἀρετῆς διαμορφώσεως καὶ ζήλευτόν τὸ δώρημα τῆς καλλιτεχνικῆς τῆς ἰδιοφυίας. Πολυφίλιτος θυγάτηρ ἀλλαγμονήτου ἀνδρός, ὅστις ὑπέρξε τὸ σέμνωμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ, ὑπὸ τὴν νέαν πατρικὴν στέγην πεφλημένου Θείου, τοῦ εὐρυμυθοῦς καὶ ἐλλεικτοῦ ἡμῶν φλοῦ κ. Ἰωάννου Γεράκη, ἀγρίως διεπλάσθη καὶ ἀνωρίτατα, διὰ τῶν ἐν τῇ Γαλλικῇ Σχολῇ θριαμβευτικῶν σπουδῶν τῆς, κατέδειξε τῶν καλλιτεχνικῶν καὶ πνευματικῶν αὐτῆς στοιχείων τὰ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα. Λάτεις διάπυρος τῶν Ἰνσοῶν, ἀναπτυχθεῖσα μετὰ θερμῆς ἀφοσιώσεως, ἐν τῇ εὐώδει ἀτμοσφαιρῇ τῆς Ἰδέας καὶ τοῦ Ἔρατου, μετὰ πάθους καὶ αἰσθημάτων ἀπαγγέλλουσα καὶ περιπαθέστατα διερχομένη τῶν μουσικωτέρων μας ποιητῶν τ' ἔραματα, νοῦς λεπτεπίλεπτος, ὀρυζόμενος ὑπὸ ἐπερῶστον ἀντιλήψεως καὶ διαυγείας, ἐν ἀβρὸν πλάσμα, ἀρμονικώτατον καλλιτέλεσμα τῆς Δημοουργίας, μία ψυχὴ ἔχουσα τὴν ἀραιότητα καὶ τὰ θέλητρα ἀγγελικῆς ψυχῆς, μέσῳ τῶν πρώτων δειῶν τοῦ πεπωμένου πλεγμάτων, εἶρε τὸν πρὸς τὸ Βιβλίον ἔρωτα, τὸν ἀμάχητον διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν σοφῶν, ἀλλ' ὅστις, δεῦν φθάσῃ καὶ μέγχι τῆς ψυχῆς μίᾳ γυναικός, καταδικνύει ταύτην ἀληθῶς ἀκούραστον δαμάστριαν καὶ τῆς μακρᾶς σκέψεως καὶ τοῦ χροῦνου. Ἰδοὺ ἡ εἰκὼν τῆς ΚΟΥΛΑΣ ΖΕΡΒΟΥ. Ἀπληλαγμένη τῆς συνήθους σχολαστικότητος ἢ νῦν νεωρύτερα τῶν Ἀθιδῶν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, μὲ τὰ ἀφθονα ἐφέδια μαθήσεως καὶ λεπτοτάτης παιδεύσεως, διὰ τοῦ ἔργου ἡμῶν, λαμβάνει τὸ βέπτισμα καὶ τῆς φιλολογικῆς αὐτῆς δράσεως.

Διὰ τῆς παραθέσεως τῆς εἰκόνης τῆς ποιητικωτάτης κόρης, τὴν γνωρίζομεν ἤδη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, καὶ διὰ τῶν σελλίδων τῆς "ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΣΤΟΑΣ," παρεχόμεν ἐπίσημον τὴν ὄνειρῶδη ἐμφάνισιν τῆς. Εἰς τὴν γῆν τοῦ ξανθοῦ Ἡλίου καὶ τῶν ἰοχρῶν ἀντανειῶν δὲν ὑπερβάλλει κανεὶς, ἐὰν ὁμιλογῆσῃ αἰ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ΚΟΥΛΑΣ ΖΕΡΒΟΥ, προσιθῆται εἰς ἰδανικώτατος τύπος Ἑλληνικωτάτης μορφῆς, ὑπὸ τὴν εὐγραμμον τῆς ὁποίας κατατομὴν καὶ τὸ ἐπὶ τῶν χεῖλων διαρκῶς ἐπανθοῦν μαιδίμα, λάμπει τῶν γραμμάτων ἢ προσήλωσις καὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ ταλάντου ἢ ἔξαρος. Ἡ "ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΟΑ," προσκίταται οὕτω πολύτιμον συνεργάτιδα, παραγγέλλουσαν τὴν αὐτὴν ταλαντούχον καλλιτεχνίδος καὶ ἐν τῇ Ἱερῇ Τέχνῃ δρασιείας καὶ ἐμπνευσμένης λειτουργοῦ.

έρχονται παρά μὴ ἀμάξει, κί' ἐμένα, καθὼς ξέρεις μ' ἀρξάει νὰ πηγαίνω πάντοτε
πεζός, ἔστω καὶ ἐὰν ἦμαι εἰς τὴν Αἰωνίαν Πόλιν.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Πράγματι ὁ Σεβασμιώτατος, ἔχει κάποιο αἶσθημα πολὺ βαθύ,
ποὺ δὲν θὰ ἦταν γιὰ στρατιωτικὸς...

• ΚΟΥΛΑ Κ. ΖΕΡΒΟΥ •

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ (Ἐξαφνιζόμενος).— Ἔνα αἶσθημα βαθύ!!... Τί αἶσθημα
Μαγδαληνή;

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Είσαι, καθὼς βλέπω, καὶ περισσότερο ἀπὸ καλὴ μαγεύσα, Μαγδαληνή...Είσαι ψυχολόγος....

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.—Πῶς τὸ εἶπατε Πάτερ μου, ψυχ....

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ναί! δὲν βάζεις σίκαλη στὸν καρφὲ μου καὶ διαβάζεις μέσα στὴν ψυχὴν μου. Ναί ἡ ἀγάπη, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον... Ὁρατά φράσεις... Ὁρατά λόγια καλὴ μου Μαγδαληνή...δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ σὺ τὰ ἐξηγήσω, γὰρ τὰ ἐξηγήσω σὲ οὐκ ἀπὸ ἀγάπης τόσο πολὺ τὸν ἄνδρα σου, ποῦ ἀνέδραφε μὲ τόσο ἀφοσίωσι τὰ παιδιὰ σου, καὶ λατρεύεις τὰ ἔργα σου!... Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον... Ἀπὸ τὸ αἶσθημα περιέχει ὅλα τὰ ἄλλα!... Ὅλα!... Καὶ ὅμως πῶς τὸ ἐξευτελλίζου... Πῶς τὸ παρεξηγοῦν!... Ὁ ἄγαπῶ... Ἄγω ἀγαπῶ τὸν καρφὲ καθὼς καὶ ἀγαπῶ τοὺς πτωχοὺς. Ἐίμαι καθὼς βλέπεις ἢ ἴδια λέξεις... Καὶ ἴσως εἶναι καὶ τὸ ἴδιον πρῶγμα!...

Τώρα Μαγδαληνή θ' ἀναπανθῶ λιγάκι... Ἐίμαι τόσο ὥραϊ... Τίσιν ἤσυχον ἔδω... Αἰσιῶν ἐπιθυμῶ νὰ μὴ μ' ἐνοχλήσῃ κανεὶς, ἀπολύτως κανεὶς, εἰς τὴ μία—μὰ μοῦ' δὲν εἶμαι ἔδω γὰ κανένα ἀπολύτως....

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.—Πολὺ καλὰ Σεβασμιότατε!

(Ἐξέρχεται, ἐνῶ ὁ Ἐπίσκοπος τοποθετεῖ τὴν πολυθρόναν του πλησιέστερον τοῦ πυροθύρου—Πυρπιτρὲ ἑμάρως του μειδιών, ἐτεχίς, ἡμερος...)

Σ Κ Η Ν Η ΙΙ

Ὁ Ἐπίσκοπος μόνος

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Ὑπόκει εἰς τὸ βίβλος τῆς ψυχῆς κάθε ἀνθρώπου μία μεγάλη ἔξοδος ἐργασίῳ! Ἐγὼ εἶμ' ἐνταῦθα, διότι εἶμαι μόνος... Ἐίσαι μακρῶν ἀπὸ τὸ ποιητικὸν σου βουκί, καὶ αὐτὴ ἡ ἀπομάκρυνσις, σοῦ ἀρῶσι, σὲ θέλει... Ἀγαπᾷς, ἀπολαύσθαι, ἡσυχάζεις... Καὶ ὅμως, ἐκεῖ κάτω, ἡ ἀθλιότης ἐξυκολοῦται, ἡ κίβητις ἀνθρώπινη ἀθλιότης... Παρὰ ποῦ γὰρ ἐκὼν καρφὲ, ἐπειδὴ ἔχει κάποιον ὑπεύθυνον γένος... Πόσον μικροτέρα εἶναι ἡ ὑπαρξίς χιλιάδων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, ποτὲ, ποτὲ εἰς τὴν βίαν των δὲν ἀπέχλησαν τὴν γλυκύτητα ὀλίγης ἀναπαύσεως, ὅπως τὴν ἀπολαύσθαι ἐγὼ τώρα....

Ἐν ταῦτοις ἔχει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι ἐκτελεῶ τὸ καθήκον μου, ὅπως εἰπαρῶ καλλιτεχνία. Βοηθῶ ὡς δύναμαι, προσπαθῶ νὰ σήξω, ἀγαπῶ τὸν πλησίον μου, ὅπως ἔλεγε καὶ πρὸ ὀλίγων ἡ Μαγδαληνή... Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον... Ἡ ἀγάπη... Ἡ ἀγάπη... Ὁμολογῶ ὅτι ἡ λῆσις ὅλων τῶν μεγάλων προβλημάτων ἐπιτελεῖται ἐν τῇ λέξει ταύτῃ! Δὲν διακρίνουν κοινωνικὰ ζητήματα, διακρίνουν μόνον ἐν ζήτημα ἡθικῆς, ἐν ζήτημα ἀδελφοποιήσεως τοῦ κόσμου... Ὁ ἀγαπᾷ τὸ ἄλλῳ... (Ἀποστρέφεται.) Καὶ ὅμως, νὰ μία κατηχηματικὴ ἀράχνη, ἡ ὅποια ἐπέκεισε κατὰ μᾶς πτωχῆς μύτης... Ἄ! Φύσις!... Φύσις!... (Ἐγείρεται καὶ κοιτᾷ ἐπὶ τοῦ ἴσου τῆς ἀράχνης.) Ἡ μύτη ἐσθῆ... Ἄλλ' ἡ ἀράχνη δὲν θὰ προσηκυσίῃ σήμερον... Συμβιβάζετε λοιπὸν τὰ πράγματα!... Πῶς καὶ κατὰ ποῖον τρόπον, θὰ δώσῃ τις εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ φάσιν...

Σ Κ Η Ν Η ΙΙΙ

Ὁ Ἐπίσκοπος — Μαγδαληνή

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Σεβασμιότατε, οὗς ζητῶ συγγνώμην...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Τί εἶναι Μαγδαληνή;

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.—Μία κυρία...Ἐίμαι μία κυρία...Πολὺ καλὴ...Ἐπιμένει νὰ ἴδῃ

τὴν Σεβασμιότητά Σας...Ζεῖται πῶς εἰσθε ἔδω στὴν ἐξοχή...Ἐχει νὰ σὰς ζητήσῃ μὰ χάρι...Σὰς παρακαλεῖ νὰ κινεῖσθε αὐτὴν ἔδω τὴν πόρταν της...Ἐίμαι ἀπὸ τὴν Ἀρξὲρ...Μὰ κυρία ἀπὸ τὴν Ἀρξὲρ.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Ἀπὸ τὴν Ἀρξὲρ; Μπα;... Ἀχ! Ἀὐτοὶ οἱ σεμπατριῶται!... Γὰρ νὰ ἴδομε τὸ ἐπισκεπτήριον!... (Ἡ Μαγδαληνὴ τῷ δίδει τὸ ἐπισκεπτήριον. Ἀναγιγνώσκουσι.) Κυρία Ἀμαλία χίρα Βυδέν! (Ἐκκληκτος)... Ἡ κυρία Βυδέν!...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.—Θὰ δεχθῆ ἡ Σεβασμιότης σας αὐτὴν τὴν κυρίαν;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—(Ἀφίμμενος). Ἐγὼ;... Ἄν θὰ δεχθῶ τὴν κυρίαν Βυδέν;... Ἄς εἰσέλθῃ... Ὁδήγησέ τὴν ἔδω... Ἡ κυρία Βυδέν!...

(Ἐγείρεται ἐκ τῆς ἔδρας του ὀλίγον τεταραγμένος—Συγκαλύπτει ταχέως τὴν συγκίνησιν του. Ἡ Μαγδαληνὴ εἰσάγει τὴν κυρίαν Βυδέν, γυναῖκα κάπως ἄριμον, ὑποδοσιαυ, σχεδὸν πτωχικὰ, ἐνδεδυμένην.)

Σ Κ Η Ν Η ΙV

Ὁ Ἐπίσκοπος — Κυρία Βυδέν

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.— Πῶς!.. Σεῖς κυρία!.. Σεῖς ἔδω στὸ Παρίσι; Ἡ μάλλον στὴν βιλ-δ' Ὁβρα!..

Κα ΒΥΔΕΝ.—Μὲ ἀναρωτᾷτε λοιπὸν Σεβασμιότατε;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Πῶς δὲν οὐκ ἀναρωτᾷτε!.. Δὲν μετεβλήθητε καθόλου, μ' ὅλα τὰ... ..

Κα ΒΥΔΕΝ.—... Μ' ὅλα τὰ χρόνια... Μπορεῖτε νὰ τὸ εἰπῆτε Πανιερώτατε...

... Καὶ μὲ ὅλα τὰ βίβλου.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Βάσω;

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἔτσι εἶναι ἡ ζωὴ Σεβασμιότατε... Ἄλλως τε σὲ εἶχα τὴν κλωστήν νὰ μοῦ γράψῃτε ὀλίγας συνηγορητικὰς λέξεις τὴν ἐσπῆ καὶ ἀπέθανεν ὁ σὺργός μου... Μὲ εἶχε τόσο πολὺ συγκινήσει ἡ ἐπιστολὴ σας ἐκείνη τότε...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Καὶ ἡ ἰσχυρὴ μου ἔμωσις ἡ συγκίνησις δὲν ἦταν μικρὴ ὅσον εἶδα τὸ ἀγγελτήριο τοῦ θανάτου. Συνεκινήθητι διότι μ' ἐνεθυμήθητε κατὰ τὴν ἀντιλήθειάν σου... Πάσας... Πάσας κατὰ τὴν ἴσιν ἔδω γὰρ ἀπὸ τότε;...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἐξ ἔτη!... Καὶ αὐτὰ τὰ ἔτη, μόνον, χωρὶς κανὲν στήριγμα, καμίας χρηματικῆς βοήθειαν... Ὁ ἄνδρας μου, ἐσπατάλησε, μὲν μὲ τὴν μικρὰν μου ἀροῖκα ὅλην τὴν περιουσίαν του. Πρὸς πᾶσαν νὰ ξαναρχίσω τὴν ζωὴν μου, ὅπως λέτε σήμερον, νὰ τὴν ξαναρχίσω... Ἐργασίῳ. Πιθανὸν νὰ ἐνθυμήσθε Σεβασμιότατε, ὅτι ὡς κίβητις κατεγινώμην μὲ τὴν φιλοσοφίαν; — Ἄλλοτε λοιπὸν συνέθετα στίχους, οἱ ὅποιοι... ..

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Οἱ ἄποιο ἦσαν πολὺ ποιητικὰ, πολὺ λεπτὰ!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Λοιπὸν, μὴ ἔχωσι κανένα πόσον ζωῆς, καὶ μὴ γνωρίζουσι κανὲν ἐπάγγελμα.—Οἱ γυνεῖς μου, δυνατῶς, δὲν ἐφρόντισαν ποτὲ νὰ μὲ μάθωσι κανένα—Προσεπάθησι νὰ θέσω εἰς ἐνέργειαν τὰς μικρὰς μου γνώσεις—Διὰ τὴν ζῆσιν, καὶ ὅπως θὰ ἐνεργῆσι ἑάπτρια ἢ θὰ ἐξωγαράξω βεντάλλια καὶ κομποσεχρήματα, συγγράφω... Ἐργασίῳ μερικὰ βιβλία... Ὁ! Πολὺ ἀσημῶνα καὶ μικρὰ βιβλία... Ἐίμαι γὰρ τὰ παιδιὰ... Βιβλία διδακτικὰ... Καὶ γράφουσι αὐτὰ τὰ βιβλία φαντάζομαι ὅτι εἶμαι χρήσιμος καὶ εἰς ἄλλας μητέρας.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἐ! Λοιπὸν;

Κα ΒΥΔΕΝ.—Λοιπόν Σεβασμιότατε, επειδή πρόκειται σήμερα να σάς μιλήσω για ένα από τα βιβλία, λαμβάνω την τόλμη να σάς ενοχλήσω... Θα ήθελα να παρουσιάσω αυτό το βιβλίο εις ένα διαγωνισμό της Γαλλικής Ακαδημίας... Διὰ τὸ πρῶτον βραβεῖται... Καὶ ἤθελα ἐγὼ ἢ θὰ σὰ Παρίσι, διὰ τὰ τὸ ἐνοβόλο... Ἀλλως τε δὲν κατοικῶ καὶ πολὺ μακρὰν... Στὸ Βερνόν.—Ὁ βίβλος εἶναι ἐφορητότερος ἐκεῖ...
 Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Αλλά... 'Αγαπητέ μου κυρία... Ἐνα πρῶτον βραβεῖται...

✱ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΝ ✱

✱ Παρουσιάζων τὸν ἐπισκοπικὸν δακτύλιον εἰς τὴν κυρίαν Βυδέν: Ὁ δακτύλιός μου. Ὁ δακτύλιος τῶν ἀδελφάντων μου μετὰ τὴν αἰωνιότητα. ✱

στατα εἰς αὐτὴν; Τὸν ἐγνωρίσατε ἄλλοτε σὴν Ἀνζέ... Δὲν εἶναι;... Ὄταν εἶμεθα... Ὄταν ἡμεῖς νέος...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Μάλιστα Σεβασμιότατε τὴν ἐγνωρίσα κάποτε. Καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸ δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναφέρω τέτοιες ἀναμνήσεις... Θὰ εὐρισκόμην εἰς πολὺ στενόχωρον θέον...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Εἰς στενόχωρον θέον; Τώρα καταλαμβάνω ἀκόμη ὀλιγότερον, ἢ μᾶλλον δὲν καταλαμβάνω τίποτε!

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ὁ κ. Τουρνιέρ, δὲν πιστεύω, ἀπὸ τὴν παλαιὰν συγχορευτρίαν,

Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία... Γνωρίζετε πολὺ καλὰ ὅτι δὲν εἶμαι μέλος τῆς Ἀκαδημίας... Δὲν καταλαμβάνω τί θέλετε νὰ εἰπῆτε...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Θὰ σὰς ἐξηγήσω ἀμέσως Σεβασμιότατε... Μοῦ εἶπω ὅτι ὁ κ. Τουρνιέρ... Ὁ κόμης δὲ Τουρνιέρ...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—(Δυσανασχιστὴν κἀνω). Ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ; Ἀ!...

Κα ΒΥΔΕΝ (Συνεσταλμένως).—Μάλιστα, ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ εἴν αὐτὸς ἤθελε νὰ δείξῃ κάποιον ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ βιβλίου μου...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Αλλ' εἴν ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ, ἔχει τὴν ἐπιρροὴν καὶ φυσικὰ πρέπει νὰ ἔχη, τότε διατί δὲν ἀποτείνεσθε ἀπλοῦ-

ἐν ὅποιαν ἐγνωρίσατε ἄλλοτε, νὰ ἔχη παρὰ μίαν πολὺ ἀμυδρὰν ἀνάμνησιν... Δὲν μπορῶ νὰ πῶ δυσάρεστον, ἀλλὰ...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Αλλά... Ἀλλὰ δὲν καταλαμβάνω τίποτε πλέον... Ἀλλὰ ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ... Ναί, ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ. Ἐ! λοιπόν!... Ἀλλὰ δὲν ἦτο, ἐν δὲν ἀπατάμαι, σὺν τοῖς χοροῖς ποῦ ἔδιδεν ἡ Νομαρχία. Ἐνθυμούμαι πολὺ καλὰ... Ἐνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἐνοουμένους σας χορευτὰς... Νομίζω ὅτι σὰς βλέπω ἀκόμη χορεύουσαν μαζί του... Ἐχόρευε καλὰ... Ἀ! Ἦτο θαυμάσιος χορευτὴς!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Αλλά Σεβασμιότατε, ἐάν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἐνθυμούμαι... Καὶ σὺς... Καὶ σὺς εἶσθε τέλειος χορευτὴς!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἐγώ;
 Κα ΒΥΔΕΝ.—Βέβαια, εἶσθε... (Πρὸςπαθεὶ νὰ εβρη τὴν κατάλληλον λέξιν.)

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ὡ! Μπορεῖτε πολὺ καλὰ νὰ τὸ εἰπῆτε!... Ἦμην εὐδύνητος... Καὶ δὲν εἶμαι πλέον!... Ἐνας καλὸς χορευτὴς!... Ὁ Ἐπίσκοπος Δυρὸς χορεύων ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ βάλου τῶν ἑσθῶν! Ἦν ἑσθῶν!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ῥόδων τῶν Χριστουγέννων!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Τὰ ἑσθῶν τῶν Χριστουγέννων! (Σιωπὴ ὀλίγων συγκεκριμένη μῆνος καὶ παρατηρεῖ τὴν κ. Βυδέν ἐρωτηματικῶς.) Διατί μοῦ ὁμιλεῖτε διὰ τὰ ἑσθῶν τῶν Χριστουγέννων;...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Αὐτὸ τὸ βιβλίου, τὸ ὅποσον θὰ ἤθελα νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν εἶναι ἕνα βιβλίου βυζαντινῆς... Ἐργον χορηγίον εἰς τὰ ἦθη, λέγει τὸ κείμενον τοῦ διαγωνισμοῦ... Τὴν ἀνόμοσα: Παρτεκατος διὰ Μέσου τῶν Λουλουδιῶν μου... Ἦθελα νὰ ἔβραζα: Μία ἐκδρομὴ γύρω ἀπὸ τὸν κήπον μου... Ἀλλ' ἐπροτίμησα τὸ πρῶτον... Καὶ, διδάσκουσα ν' ἀγαποῦν τὰ ἄνθη, προτρέπω ν' ἀγαποῦν τοὺς ἀνθρώπους... Ὑπάρχει ἕνα μάθημα καὶ παράδειγμα ἠθικῆς εἰς ἅλα, εἰς ἕνα μενεξέ, εἰς ἕνα τριαντάφυλλον... (Δείχνει τὸ βιβλίου εἰς τὸν Ἐπίσκοπον.)

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—(Φελλομερῶν τὸ βιβλίου).— Σκιαδιανθῆ! Μηνωσιεῖδῆ!... Μονοκοτυλήθονα!... Ὡ! Τὰ κακόμοιρα τὰ παιδιὰ!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ὡ! Μείνατε ἥναυτος! Δὲν γράφω ἀντὶς τῆς ἀνομιᾶς, παρὰ διὰ νὰ προσθέσω ὅτι πρέπει μὲν νὰ τὰς μάθουν καὶ ὡς ταῖς ἐσχίστων ἀμέσως!... Παραδειγματος χάριν, τὴ διαφροειδῆ, τὰ ἀνομιᾶς ἀπλῶς: «Δίφραι» κ.τ.λ.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—(Ἀνομιᾶς ἀνομιᾶς)—Τὸ Ῥόδων τῶν Χριστουγέννων, ἄνθος καὶ μειδίαια τοῦ χειμῶνος... Τὴ ἀμπτωσις!... Ἀνοιξα σ' αὐτὸ τὸ μέρος σὰν τὰ τὸ ἔκαμα ἐπιτηδες... Αὐτὸ, θὰ τὸ πιστεύετε, ἀγαπητὴ κυρία, ναί, θέλω νὰ σὰς κάμω μίαν ἐκμυστήρουν... Μάλιστα... Μὴν ἐξομολόγηται... Θὰ πιστεύετε, λοιπὸν ὅτι, δούκις ἀνέφερον ἐνόπιόν μου, αὐτὸ τὸ ὄνομα: σ' Ῥόδων τῶν Χριστουγέννων, δὲν ἐπέγρασαν οὔτε μίαν φορά χωρίς νὰ σκερθῶ λέγειν σὰς, χωρίς νὰ ξαναἰδῶ... Ὡ! Ὡ! αὐτὰ πολὺ πολὺ μακρινὰ καὶ σφυσμένα... Τὴν νεάνιδα, εἰς τὴν ὅποιαν ἕνας πτωχὸς, μαθητὴς τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς... Ἐνας μέλλων ἀξιοματικὸς—Μόλις εἶχε τελειώσει ὁ πόλεμος τῆς Ἰταλίας... Ἐξέγεια νικησὶ ἐνδόξως εἰς τὴν Μαγενταῖαν καὶ εἰς τὸ Σολφερίον!... Τέτοιος πόλεμος! Ἦτο πάρα πολὺ προκλητικὸν!—Προσέφερον, εἰς ἕνα χορὸν, δύο ἢ τρεῖς ἑσθῶν τῶν Χριστουγέννων, κομιμένα μέσα ἀπ' τὸν κήπον τῶν πτωχῶν γονέων του...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ὡ! Ἐνθυμούμαι...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Α! Αὐτὰ εἶναι δυνερα σφυσμένα!... Χαμένα γιὰ πάντα μὲς τὴν ὀμιλίαν τοῦ παρελθόντος!... Γιατί θὰ ἠμάρτανον, ἐάν ἔλεγον, μὲς τὸν καπνὸν τῶν θυμιαμάτων!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Εάν ἐτολμοῦσα, Σεβασμιώτατε, θὰ σὰς ἐξεμισθρευούμην κ' ἐγὼ κἀτι τι. Θὰ ἐξωμολογούμην, ζητοῦσα ἀπὸ 'σὰς ἀρεσῶν ἡμαρτιῶν.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Αέγετε... 'Εξακολοθεῖτε...

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Δοιπὸν ἰδοῦ... Σκεπτομένη κὺτὸ τὸ μπουκέτο ἀπ' τὰ ἄσπρα τριαντάφυλλα—'Ω ζητῶ ἐκ τῶν προτέρων ἀπὸ τὴν Πανιερότητα Σας, συγγνώμην—'Μάλιστα σκεπτομένη αὐτὰ, ἔγραψα ὑπ' αὐτῶν τῶν τίτλων «'Υἶα 'Ρόδου τῶν Χριστουγέννων», ἕνα θεατρικὸν ἔργον...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Καὶ μὲντοις ἔρχεσθε διὰ τὰ ἀναστήσω τὸ ἔργον σας εἰς τὸ Γαλλικὸν Θέατρον;

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Ω! Σεβασμιώτατε!... 'Όχι. Τὸ ἔργον μου ἐπαύθη ἤδη...

'Υπερ κάποιου ἀγαθοεργοῦ σκοποῦ... 'Καὶ μάλιστα εἰν ἐτολμοῦσα, θὰ σὰς ζητοῦσα, ὡς χάριν, νὰ ἤρχεσθε εἰς τὸ βῆθος ἐνὸς θεωρεῖον, διὰ τὰ τὸ ἀκούσατε...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ω!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Εἶναι γιὰ τοὺς πτωχοὺς!...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ναί, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω παύσει εἰς θέατρον ἀπὸ... 'Απὸ τὴν 'Ανζέρ... 'Ἐπαύει τότε ἡ 'Ραζήλ!... 'Καὶ ἐπίγνωσα πάντοτε στὰ πρῶτα καθίσματα τῆς πλατείας μὲ τὴν στήλην μου... 'Αλλὰ τώρα, κυρία Βυδέν, τὸ θέατρον μὸς εἶναι ἀπηγορευμένον... 'Καὶ ἄνω, προχθὲς μὸς συνέβη κἀτι, πραγματικῶς πολὺ πρῶτον... 'Καθὼς θὰ ἤξεύρατε εἴχατε ἀπὸ ἡμερῶν πανήγυρον, βλέπω λοιπὸν ἕνα ἱερέα, ὁ ὁποῖος ἀκουμβισμένος στὸν κορμὸν δένδρον, πλησίον ἐνὸς ἱναυθρῶν θεάτρον, ἐκάτανζε μακαρίως τὴν πλάταν τον. Τὸν πλησιάζω, καὶ μὲ τόνον ἀυστηρῶν, τοῦ λέγω: «'Τὸ νὰ κανιζῆ τις δὲν εἶναι ἡμαρτία, ἀλλὰ μὸς φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι πρέπον, μέσα εἰς δημόσιον μέρος νὰ ἐδρίσκειται ἕνας ἱερεὺς μὲ τὴν πλάταν στὰ στήμα!»—'Μὲ συγχωρεῖτε, μὸς ἀπαντῶ ἰπιδῶς ὁ ἱερεὺς, εἶναι τὸ διάλειμμα τῆς πρώτης παράξεως καὶ ξεκορράζωμαι ὀλίγον, ἐγὼ παίζω τὸν «'Αἶβαν Κωνσταντίνον» στὰ δπλατὸ θέατρο!» 'Ὡστε βλέπετε ὅτι ἀκουσίως μὸν εἶδορ τὸν 'Αἶβαν Κωνσταντίνον!... 'Καὶ ἡ μοιουή, σὴν νὰ ἤθελε καὶ αὐτὴ νὰ μὲ εἰρωτευθῆ, μωταθετε κ' ἐπαύειν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ;... 'Όχι;... 'Δὲν φαντάζεσθε;... 'Ἐπαύει τὸ βῆθος ἐκείνου τῶν καλῶν χρόνον, τὸ βῆθος μὸς ἐπαύειτο ἄλλοτε στοὺς χοροὺς τῆς Νομαρχίας, τὸ βῆθος τῶν 'Ρόδων!...

Κα ΒΥΔΕΝ. ('Αφελῶς ἀλλὰ συγκινημένῃ).—'Ε! 'Δοιπὸν Σεβασμιώτατε, εἶναι ἡ κομφοδία μου. Τὸ πῆθημα μιᾶς πτωχῆς γυναικὸς μὲ λευκὰ μαλλιά, ἡ ὁποία ἐπανενοῦσκει μερικὰ ἄσπρα τριαντάφυλλα λησμονημένα μέσα σ' ἕνα βιβλίον καὶ λέγει, γιὰτὶ ἀρὰ γὰ ἐκείνος, ὁ ὁποῖος τὰ εἶχε δώσει ἄλλοτε, δὲν εἶπε τίποτε... 'Τότε... 'Ὅταν τὰ εἶδα;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. (Σοβρῶς). 'Πιθανὸν νὰ εἶχε λόγους, διὰ τὰ μὴ ὁμιλήσῃ!

Κα ΒΥΔΕΝ. 'Δὲν εἶχε παρὰ μόνον ἕνα λόγον... 'Ότι...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. 'Σιωπήσατε... 'Ἡ μάλλον, ἐπειδὴ ὁμιλοῦμε δι' αὐτὰς τὰς ὀπτασίας, ἅς ἐξακολοθήσωμεν, φερῶμεν οἱ δὲ μὴ εἰπε κῶς.

Κα ΒΥΔΕΝ. 'Ὅτι δὲν ἀγαποῦσα τὴν νεάνιδα ἐκεῖνη...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. 'Ὅτι ἡ νεάνις ἐκεῖνη ἀγαποῦσα ἄλλον!

Κα ΒΥΔΕΝ. 'Ἄλλον!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. 'Ἄλλον, ὁ ὁποῖος ἔφερον ὄρατον, πολὺ ὄρατον ὄνομα, ὁ ὁποῖος ἦτο θελκτικώτατος, καὶ ἔκαμεν τότε ποιήματα μὲ πολὺ ἀποθήμα καὶ χάριν. 'Δὲν συνδέεται ποιήματα πλέον—'Τώρα καταγίνεται μὲ τὴν πολιτικὴν καὶ μὲ τὴν ἱστορίαν. 'Ναί, ἀλλ' ἄλλοτε συνέθετε στίχους. 'Καὶ ἡ νεάνις ἐκεῖνη, τοὺς ἤκουε μαγευμένη, καὶ ὁ μί-

κὸς μαθητὴς τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς—'Υἱὸς ἐνὸς ἐδωδιμοπόλου εἰς τὴν 'Ανζέρ, ὁ ὁποῖος ἐξώδευσεν ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε διὰ τὰ κατορθώσῃ νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ἴδιον του εἰς τὴν Σχολὴν—'Ἐβίρατε τί τοῦ ἤρχετο νὰ κάμῃ ὁ πτωχὸς αὐτὸς μαθητὴς; 'Τοῦ ἤρχετο νὰ οὐρῇ τὸ ξίφος, τὸ ὁποῖον τοῦ ἦτο ἐντελῶς ἀχρηστον καὶ νὰ τὸ διαστυρωθῇ μὲ τὸ ξίφος τοῦ κ. δὲ Τουρνιέρ! 'Ὁ ὁποῖος ἀπέφραγεν ἐπιμελῶς πᾶσαν προμηθευτικὴν στάσιν.

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Ὁ κ. Τουρνιέρ;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ὁ κόμης δὲ Τουρνιέρ, ὁ ὁποῖος ἔγραψεν ὄρατα, ὁμιλοῦσα σαγηνευτικά, εἶχε λαμπρὸν ὄνομα, καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο μὴ προσωποικότης, καὶ ὄχι πτωχὸς καὶ τυχαῖος ἀξιοματιῶς, μὴ ἔχων νὰ χαρίσῃ ὡς γαμήλιον δῶρον ἢ τὸ χρυδαῖον ὄνομα: 'Λυρὲ... 'Κόμισσα δὲ Τουρνιέρ, ἔστο!... 'Ἄλλὰ κυρία 'Λυρὲ!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Καὶ ἀνομιάζεται σήμερον, κυρία Βυδέν... 'Χήρα Βυδέν... 'Ἔτις παρακαλεῖ θεομῶς τὸν Πανιερότατον 'Λυρὲ νὰ μεσολαβήσῃ εἰς τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ, μέλος τῆς Γαλλικῆς 'Ακαδημίας, ὑπερ τῆς συγγραφῆς ἐνὸς βιβλίου, τοῦ ὁποῖου τὰ ἐνδεχόμενα κέρδη θὰ χρησιμεύουν διὰ τὰ δώσειν ἄλλον περιουσιῶν ἄνεων εἰς δύο μικρὰ ὄργανα κοριτοκόμια...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Νὰ μεσολαβήσῃ παρὰ τῆ κ. δὲ Τουρνιέρ! 'Ἐγὼ! 'Δι' ὑμᾶς!

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Διὰ τὰ ὄργανα κοριτοκόμια, τὰ ὁποῖα ἔχω νῦν ἀποκτήσει. 'Καὶ βεβαιώθητε ὅτι δὲν τὸ κάμνω ἀπὸ κομποδοξίαν! 'Ἄλλὰ καθὼς γνωρίζετε, Σεβασμιώτατε, εἰς ἕν βιβλίον αἱ λέξεις «'Βραβευθὴν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς 'Ακαδημίας» κάμνει ἐντύπωσιν ἢ πόλῃος...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Μάλιστα! 'Μάλιστα! 'Καταλαβάνω... 'Ἐ! 'Δοιπὸν... 'Θὰ σκεφθῶ... (Μετὰ μικρῶν κωδων). 'Σαυαφλεπόμεθα ἔπειτ' ἀπὸ τόσα ἔτη... 'Παιδικαὶ ἀναμνήσεις, εἶναι καὶ αὐτὰ φροντὰ, τὰ ὁποῖα φητρώουν πάλιν... 'Υπάρχει καὶ μὴ βλαπτικὴ τῶν ἀισθημάτων, δὲν εἶν' ἔτσι, κ. Βυδέν;... 'Δοιπὸν θὰ γράψω εἰς τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ... 'Θὰ προσπαθῶμαι μάλιστα νὰ τὸν ἰδοῦ περὶ φῶγος διὰ τὴν ἐπισκοπήν.

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Ω! 'Σὺς ὑπερευχαριστῶ, Σεβασμιώτατε!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁμιλήσατε διὰ τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ, μὸς ἐπιτρέψτε νὰ σὰς ἐρωτήσω κἀτι;

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Ὅ,τι θέλετε Σεβασμιώτατε!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ἐ! 'Δοιπὸν! 'Αιεὶ... 'Ναί, διότι προδήλιος... 'Ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ σὰς ἐκεῖνη... 'Σὰς ἐπρωτῆμα... 'Ἐοικετατο μάλιστα, καθὼς ἔλεγον, νὰ πᾶς νημφενοθῆ—'Ἦσσα μακρὰν εἶν' ὅλα αὐτὰ—'Αιεὶ δὲν συγκατετέθητε;

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Νὰ γένη κόμισσα... 'Ὅπως ἐλέγετε Σεβασμιώτατε;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ναί... 'Αιεὶ;

Κα ΒΥΔΕΝ.—'Ἀπλοτάτα: 'Αἰεὶ δὲν ἀγαποῦσα τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Ἄ! 'Αὐτὸ εἶναι περίεργον. 'Ἐνόμισα ὅτι εἶχα μαντεύσει...

Κα ΒΥΔΕΝ (Σιγὰ-σιγὰ).—'Μαντεύσει; 'Όχι, Πανιερότατε. 'Όχι, δὲν εἶχα μαντεύσει τίποτε...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—'Τίποτε; 'Καὶ ὁμοῦς εἶναι βράδον... 'Καὶ τὸ θερμοῦμαι τόσον καλὰ... 'Ἐνα βράδον... 'Μέσα εἰς τὸν κήπον τῆς Νομαρχίας... 'Τὴν ἴην 'Ιουλίου!... (Θυμωμένῃ ἀκόμη τὴν ἡμερομηνίαν...) 'Ἀφηρημένος, περιφερῶμην... 'Ἡ μαγευτικὴ μοιαικὴ τῆς ἀρχαίας, ἐφθιων ἕως ἐμὲ, ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ παράθυρα... 'Ἀκολουθοῦσα τοὺς κλέον σκοτεινοὺς ὁρομίσκους... 'Ἡμῶν λυσιμῶνος, ἀπογοητευμένος... 'Ἔτσι εἶναι πάντοτε, ὅταν κἀνείς, δὲν ἔχει ὁρισμένον σκοπὸν τοῦ βίου.

Πρὸ ἄλλου εἶχα ἀναγνώσει τὸ ποιῆμα ἐκεῖνο τοῦ Λαμερέ. «Νέε σφραγιδῖτα ποῦ πηγάφεις;» Ποῦ ἐπήγαγα δὲν τὸ ἐγνώριζον—Σὺς δὲν μὲ εἶχατε παρατηρήσει, ἀλλ' ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ βιάθος τοῦ κήπου, κοντὰ εἰς τὸν ἀνδριάντα τοῦ «Ναπολιόντος» τοῦ Κανόβα, ἐθνημετώθη; Πιστεύω θὰ εὐρίσκειται ἀκόμη ἐκεῖ εἰς τὸν κήπον... Ἐκτός ἐάν σὶ νέου νομίσῃσαι... Σὺς ἔβλεπον καθήμενην εἰς ἓνα μπάγκο καὶ συνομιλοῦσαν μετὰ τοῦ κ. δὲ Τουρνιέρ, μιανὰν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τόσο πλησίον αὐτοῦ... Ὅστε ἀπεμακρύνθη... Ἀπὸ παντός... Τὴν ἐπομένην ἐδήλωσα εἰς τοὺς γονεῖς μου ὅτι παρηγόρημα τῆς Ἰδέας τοῦ νὰ γείνω ἀξιοματικὸς καὶ ὅτι ἐπεθύμουν νὰ γείνω κληρικὸς... Καὶ ἐρωταζόμενη φεύγων, ὅτι μὲ παρηκολούθει ἡ μελαγχολικὴ ἡχώ μιᾶς ἀρμονίας ἀθάβωνων!...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Λοιπὸν Σεβασμιώτατε, τὸ πρᾶγμα ἦτο ὕλοις διόλου διαφορετικόν!... Ἦτον ἡ ἐπιπόνη ἀποχαιρετισμοῦ...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἄ!

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἐλεγον, λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ βράδι, ἀκριβῶς εἰς ἐκεῖνον τὸν μπάγκο ποῦ μὲ εἶδατε χωρὶς ἐγὼ νὰ μαντεύω τὴν παρουσίαν σας, ἔλεγον εἰς τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐγνώριζον σύζυγός του, ποτὲ... Διότι... Ἄν τὸν ἀγαποῦσα... Καὶ διότι ἀγαποῦσα κάποιον ἄλλον!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἄλλον;

Κα ΒΥΔΕΝ.—Μάλιστα, κάποιον ἄλλον...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλος ἦτο;...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἄν τὸν ἀνάμυσα εἰς τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ, οὔτε καὶ αὐτὸς τὸν ἐμάντευσε. Μοῦ εἶπε μόνον, ὅτι οὐδέποτε θὰ συνζῶρει τὴν λύπην τὴν ὅποιαν τοῦ ἐπραξένησα. Λοιπὸν, τώρα ποῦ εὐρίσκαμαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν παρακαλέσω... Καταλαμβάνετε... Φοβισθῆμι...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Φοβεῖσθε; Τί;

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἄν ἡξέσθω... Νομίζω...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἄ! Πτωχὴ ἀνθρώπινη ὑπαρξίς! Καταλήγει, κανεὶς πάντοτε νὰ συγχωρῇ ἢ νὰ λησμονῇ.—Καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον μέσος, ὅταν ἡ ματαιότης καὶ ὁ ἔρως ἔχουν σφραγισθῆ... Τίποτε δὲν εἶναι αἰώνιον, ἐκτός τῆς αἰωνιότητος!... (Μικρὰ σιγή, ὁ Ἐπίσκοπος, ξεφυλλίζει ἀμυρμένως τὸ βιβλίον. (Ἀναγινώσκων) «Ροδανθῆ», «Ρόδα». Τὰ Ῥόδα παρελθόντων ἐτῶν...)

Κα ΒΥΔΕΝ. (Δίαν συγκεκινωμένη).—Ἐπάρχουν ἄμωσ καρδίαι, αἱ ὅσαι σιωποῦν, ἀλλὰ δὲν λησμονοῦν.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. (Ἐξαικωλοκεθῶν ν' ἀναγινώσκων).—Φυτὰ δηλητηριώδη! Μπαλαδόνα, ὑποκνῆμος, καπνός... Μπα! Πῶς καὶ ὁ καπνὸς ἀκόμη!... «Περὶ... τοῦ γάμου τῶν ἀνθρώπων».

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἄ! Εἶναι κεφάλαιον φαντασίας ἐπιστημονικῆς...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ὅστε ὑπάρχουν ἄνθη νυμφευμένα;

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἐπάρχουν μάλιστα καὶ ἄνθη ἐν ζῆσει.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Θὰ τὸ διαβάσω αὐτὸ τὸ βιβλίον, μπορεῖ νὰ μάθῃ κανεὶς τόσα πράγματα... Θὰ σκέπτομαι σὺς διαβάζων τὸ βιβλίον σας... Πρῶτον βραβεῖον, δὲν εἶν' ἔτσι;

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἡ ἀκόμη τὸ δεύτερον ἢ τὸ τρίτον, δὲν ἀπαιτῶ τίποτε... Ὁ κ. δὲ Τουρνιέρ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ... Καί, ἐάν χάρις Ἐμῶν ἐπιτύχῃ, τὰ μικρὰ ὄργανά μου—θὰ σὺς εὐλογοῦν ἀείποτε...

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἄ!

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ὅπως καὶ ἐγὼ ἡ ἴδία Σεβασμιώτατε, θὰ σὺς εὐλογοῦ μ' ὅλη μου τὴν καρδίά!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. (Δίαν συγκεκινωμένος).—Μὴν τὸ λέτε αὐτὸ ἀγαπητὴ κυρία. Ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἀφείλει νὰ εὐλογήσῃ, εἶμαι ἐγὼ... Πρῶτον διότι αὐτὸ εἶναι δικαιοσύνη μου... Καὶ δεύτερον διότι σὺς χρεωστῶ τὴν εὐτυχίαν, ὅτι ξαναζήσα ἔστω καὶ νεκρῶς, μιαν ὥραϊαν στιγμὴν τῆς ζωῆς μου, μιᾶς ζωῆς, ἡ ὅποια δὲν μοῦ φαίνεται πλέον ἰδική μου, ἡ ὅποια μοῦ φαίνεται σὴν τὴ ζωὴ ἐνὸς ἄλλου...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἐνὸς ἄλλου;

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Ἄ! Ἐπάρχουν πάντοτε, ἓνα σωρὸ ὑπάρξεις, συγχωνεύονται εἰς ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ ἐν!... Ἐ! Λοιπὸν χάρις εἰς ἐσᾶς, σήμερον ξαναεἶδα ἓνα ἄλλο μου ἐγὼ, διὰ τὸ ὅποιον ὁ σήμερον ἐπίσκοπος δὲν ἐρωτηθῆ... Ἐνα ἀγαθὸν καὶ χρηστὸν νέον, ὁ ὅποιος εἶχε τόσον πεπολιθῆναι, τόσον πίστην... Ἦτον ὁμοῦ πολὺ ἐντροπαλὸς καὶ ανυεσταλμένος, ὅπως τὸ εἶπατε καὶ σὺς ἡ ἴδία...

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἄλλ' ἴδοι, εἰς τὴν ζωὴν, περιῆ κανεὶς παραπλοῦστος μιᾶς χαρᾶς ἢ μιᾶς λύπης, διότι ἐμμενε σιωπηλός... Περιφρονῶν τὸν ἓνα, προτιμοῦν τὸν ἄλλον... Καὶ ὁ ἄλλος ἀρνεῖ... Ἀὐτὴ εἶναι ἡ ζωή!

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—(Μετὰ μικρὰν παύσιν) Σὺς ὑπόσχομαι ἅτι θὰ γράψω, ἀμέσως τώρα εἰς τὸν κ. δὲ Τουρνιέρ.

Κα ΒΥΔΕΝ.—Ἄ! Σὺς εὐχαριστῶ μ' ὅλη μου τὴν καρδίά, Σεβασμιώτατε!... (Κύπτει ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του).

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—(Παρουσιάζων αὐτῇ τὸν ἀρχιερατικὸν δακτύλιόν του). Τὸν δακτύλιόν μου! Τὸν δακτύλιον τῶν ἀφύβωνων μου μὲ τὴν ἐκκλησίαν, μὲ τὴν αἰωνιότητα!...

(Κτυπᾷ τὸν κῆδωνα, ἡ Μαγδαληνὴ εἰσέρχεται).

ΣΚΗΝΗ V

Ὁ Ἐπίσκοπος — Κα Βυδὲν — Μαγδαληνὴ

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Μαγδαληνὴ, ὀδήγησέ τὴν κ. Βυδὲν... Καί, ἐάν εἰς τὸν κήπον ὑπάρχουν ἀκόμη τριαντάφυλλα, κάμε ἓνα μπουκέτο εἰς τὴν κ. Βυδὲν, ἀγαπᾷ πολὺ τὰ ἄνθη...

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ.— Πολὺ καλὰ, Σεβασμιώτατε!

Κα ΒΥΔΕΝ (Χαιρετῶσα).—Σεβασμιώτατε!...

(Ὁ Ἐπίσκοπος κάμνει ἐν νεύμα εὐλογίας καὶ καταλείπει εἰς χαιρετισμόν, μετὰ τῶν μελαγχολικῶς.)

Ἦ κ. Βυδὲν καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ἐξέρχονται.

ΣΚΗΝΗ VI

Ὁ Ἐπίσκοπος μόνος.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.—Λοιπὸν, ἔς μὴ ἀναβλώμεν δι' αἰῶνα... (Καθίσκει πρὸ τοῦ γραφείου του καὶ γράφει): Φίλτατε: Ἐπουργέ, μ' ἐπεσκέψθη σήμερον μιὰ εὐγενὴς καὶ ἀγαθὴ Κυρία... Ἄ! Ὅχι, Ἐπουργέ... Καὶ ἔπειτα δὲν εἶναι πλέον Ἐπουργός!... (Σχιζεῖ τὸ χαρτί). «Κύριε Ἀκαδημαϊκέ...» Ὅχι... Εἶναι πολὺ ἐπισημον, πολὺ βαρύν... Ἀγαπητὴ μου Ἀκαδημαϊκέ... Πολὺ σκεῖτον... Ἀγαπητὴ φίλε

έπιφελήθης... Μιμήθητι ἡμᾶς τὰ ὅποια δὲν ζῶμεν ἢ μίαν μόνην στιγμὴν, ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν *καρτεῖς* δὲν ζῆ περισσότερον:

Γρέξε, χόρευσε, γέλασε, τραγούδησε· ἐὰν δὲν ἔχῃς Ἄγάπην, ἐπινόησε μίαν ἀμέσως: Μὰς τὸ λέγουν αὐτὸ μὲ τὴν δύναμιν, ἣν ἐγκλείει ἡΨυχὴ τῶν Ἁγίων, ριπτόμενα ἐξάλλως ἐπὶ τῆς καρδίας μας· καὶ ἔπειτα θνήσκουν...

Ὡ! Ἀἵθερον! Ἀπὸ ψε τ' ἀστέρι τῆς τελευταίας νυκτὸς τοῦ Ἀπριλίου χάνεται εἰς τὸν ὄριζοντα, διὰ τὴν σαλπιστὴν αἵθερον τὴν Ἄναστασιν τῆς Ζωῆς, τὴν ἀνατολὴν τοῦ παιδρὸς ἑαρος εἰς τὴν

ἀνθρωπίνην ψυχὴν, καὶ ἡ Φύσις διὰ τῶν ἀνθέων τῆς θὰ χάριση τὰς νέας τῆς καλλονάς, ἀναγεννώσα μὲ τὴν θαλπωρὴν τοῦ χρυσοῦ τῆς ἡλίου γλυκύτατα θνεῖρα, καὶ μὲ τὰ ἡμερωμένα καὶ μυρωμένα ῥόδα αὐτῆς χαιρετῶσα τὴν Ἀττικὴν ἀνοιεῖν, ἥτις ἐν μέσω τῆς κοινωνικῆς ἀγωνίας, ἔρχεται νὰ ἐπιβρίψῃ δι' ὀλίγας ὥρας τὴν λήθην καὶ ν' ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ὀδυνηρᾶς πραγματικότητος, εἰς αἰθεριωτέραν ἀτμόσφαιραν, εἰς ποιητικώτεραν σκίψιν καὶ πλεόν παρήγορα συναισθήματα....

Καλῶς ἔρχεσαι, λοιπόν, γλυκεῖα *Πρωτομαγιά!* Τὰ ῥόδα σου πάντοτε τὰ μένου ἀρωματισμένα, αἰωνίως τὰ ἴδια, σύμβολα αἰώνια τῆς Ζωῆς, τῆς ἀποτελούμενης ἀπὸ χάριν καὶ διαρκῆ σαρκασμόν, ἀπὸ μέθην καὶ *παντοτεινὴν δύναμιν*....

(Ἐγράφη τὴν χαρηντὴν τῆς 1ης Μαΐου 1911) *Ἰωάννης Ἀρσένης*

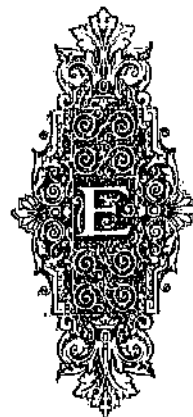

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ

ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

1

Ἐς ταύτην τὴν Μονὴν μεταβαίνει τις εἴτε ἐκ Φαναρίου ἀπ' εὐθείας, εἴτε, ὅπερ προτιμότερον, ἐκ Μουζακίου, εἰς ὃ ἔρχεται διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μὲν μετὰ τοῦ σταθμοῦ Φαναρίου, ἐπὶ ἵππου δ' ἐκεῖθεν ὥραν 1½ δύναται δὲ καὶ ἐκ τῆς Στάσεως Φανάρ-Μαγούλας νὰ ἔλθῃ εἰς Μουζάκιον. Ὁ κατερχόμενος ἐκ Φαναρίου, ἵνα μεταβῇ εἰς Μουζάκιον, παραμείβεται πρῶτον λόφους πλήρεις ἀμπελώνων, ἐν οἷς ἄφθονα ὀπωροφόρα δένδρα, εἴτα δ' ἐξέρχεται εἰς τὸ πεδῖον, καὶ ἐν ἀριστερᾷ μὲν εὐρίσκει τὸ χωρίον Πύργων ἐν τῇ ἀρχῇ χαράδρας ἀγούσης εἰς Βουλέσι, ὑπὲρ ἣν φαίνονται ἐρείπια ἰκανὰ ἀρχαίου τείχους, πιθανὸν

τῆς ἀρχαίας Ἰθάμης, ὡς ἐν ἑτέρᾳ πραγματεῖᾳ θὰ εἰπωμεν· ἐν δεξιᾷ δὲ τὸ χωρίον Καπᾶ, ἴσως τὴν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς μνημονευομένην Καπούαν, ἔδραν Ἐπισκόπου «Φαναρίου καὶ Καπούας» (*), παρ' ὃ ἐκτίσθη ἡ Ζωγραφία καὶ τὸ Ζχαροποιεῖον τοῦ ἀοιδίμου Χρηστάκη Ζωγράφου, ἀμφοτέρω ἀνδένδρα καὶ περιβόρτα· ὀλίγον δὲ πρὸς ἀριστερὰν τοῦ Καπᾶ σφύζονται ἔχνη ἀρχαίου ὑδραγωγείου, νῦν μὲν ἀρδύοντος τὴν Ζωγραφίαν, πάλαι δὲ ἄγοντος τὸ ὕδωρ, ὡς φαίνεται, εἰς Γόμφους· ἡμισεῖαν δὲ ὥραν πορρωτέρω τοῦ Καπᾶ εἰς τὰς ὑπώρειας διέρχεται διὰ τοῦ γραφικωτάτου χωρίου *Μαυρομματιου*, πετρῶδος τοῦ *Καραϊσκάκη*, συσταίου ἐκ τῶν πολλῶν συκομορεῶν καὶ καταρδεύτου ἐκ τῶν πενταχόθεν περιβρέοντων αὐτὸ ὕδατων, καὶ μετὰ 20 λεπτὰ διὰ τοῦ ὀρηκτικοῦ χειμάρρου ἀφικνεῖται εἰς τὴν κώμην.

Τὸ Μουζάκιον ἡμῶριον σχεδὸν ἀπέχον τῶν ἀρχαίων Γόμφων, ὡν σφύζονται ἰκανὰ ἐρείπια, ὡς ἀλλαχού θὰ ἱστορήσωμεν, κεῖται πρὸ τῆς εἰσόδου διασπράγος ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ βουνοῦ τῆς Γούρας (Ἰτάμου)

(*) Ἴδὲ ἐπιγραφὴν ἐκ τῆς Μονῆς Δουαίκου δημοσιευθεῖσαν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Ἔστια τοῦ ἔτους 1894 φολ. 21 καὶ 22.

και έτερας τριγωνικής συστάδος βουνών του δήμου *Νεβρουπόλεως* αποτελούσης τον δεύτερον στίχον των εκ της Πίνδου εκφυομένων εν τῷ Θεσσαλικῷ πεδίῳ βουνῶν, ἐφ' οὗ τὰ χωρία *Βουτίσι, Μισσηϊκάσι, Μπλάσσαν*, ὡς ἐν ἑτέρῃ πραγματείᾳ ἀπερὶ τῆς Μονῆς Κορώνης θὰ διαλάβωμεν. Ἡ διασφάξ αὕτη καλεῖται *στενὸν τοῦ Μουζακίου* ἐκ τῆς ὀμωνύμου κόμης, καὶ δι' αὐτῆς ἄγει ἡ ἑτέρα εἰς Ἡπειρον ὁδός.

Ἡ ἐκ Μουζακίου ἀνω εἰς τὴν Μονὴν ἀγροῦσα ὁδὸς περέρχεται ἐπ' ἀριστερὰ τῆς διασφάξος λόφους καταφύτους καὶ γλοσρωτάτους παραρρέουμένους ὑπὸ τοῦ διὰ τοῦ στενοῦ διεργόμενου χειμάρρου *Παμίσου*. Ἡ διασφάξ ἀνοίγεται μετὰ βραχὺ καὶ ὁ ἀνορθιζόμενος πρὸς τὴν πλευρὰν τῶν βουνῶν ἔχει καταντικρὺ τοποθεσίας *Θαύμασις*, ἀνω μὲν τὰς κορυφὰς τῆς Πίνδου *Ὁξέαν, Καρίβαν καὶ Τύμπανον* χιονοσκεπεῖς, μικρὸν δὲ κάτω δάση ὄξυαν καὶ κατωτέρω ἀγρούς γλοσρούς καὶ κόμας καταρδεύτους καὶ συνδέδρους, τὸ *Φλωρεῖσι, τὴν Ζερέτσην, τὴν Νεβροβούρτισαν*. Μετὰ πορεῖαν δὲ μιᾶς σχεδὸν ὥρας ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βουνοῦ, ἣτις ποικίλλεται ἐκ τῶν βληχηθμῶν τῶν ποιμνίων τῆς Μονῆς, ὧν ἐκεῖ πού εἰσιν ἐμπεπαρμένοι αἱ μάνδραι, καὶ τῶν ποιμενικῶν αὐλῶν καὶ τῶν ὑλακῶν τῶν μολοσσῶν, ἀφικνεῖται ὁ ὁδοιπόρος εἰς μικρὸν ὄροπεδίον, μᾶλλον δ' εἰπεῖν μικρὸν λεκάνην σχηματιζομένην ὑπὸ δύο κωνοειδῶν κορυφῶν τῶν παρακειμένων τῷ στενῷ λόφου, ἐξ ὧν ἀναβλύζουσι πηγαὶ ἀφθονωτάτου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος ἀποτελοῦσαι πλείστα ρυάκια, ἐν ᾧ ἴδρωται ἡ Μονή. Ἄλλ' ἡλικὴ ἀντιθεσίς πρὸς τὴν περιβάλλουσαν γλοσρὰν καὶ σφριγῶσαν φύσιν ἀφθόνῳ τῇ χειρὶ ὑπὸ τοῦ Πλάστου εὐνοηθεῖσαν ἀναμένει αὐτόν! Ἡ Μονὴ σύγκεται ἐκ μικροῦ περιβάλου, ἐν ᾧ εἰσιν ἐνωκεδομημένα πενιχρότατα τῶν μοναχῶν καὶ ὑπηρετῶν δωμάτια καὶ μαγειρεῖα καὶ σταυλοὶ καὶ ἀχυρῶνες, καὶ τοῦ Ναΐσκου ἐν τῷ μέσῳ. Ἡ ἀβελτερεῖα, ἀμουσία καὶ ἡ καθ' ἑξὶν ὀκνηρία τῶν μοναζόντων μετέβαλον αὐτὴν εἰς ἀληθῆ σφερόν, ἐν ᾧ ἀναμιξὶ συζῶσι βιοσκήματα μετ' ἀνθρώπων. Ὁ ρύπος καὶ ἡ ἀκαθαρσία ἐπικλύθηνται ἀποτελοῦντα νέκ πετρώματα ἰδιοφυῆ καὶ φαίνεται ὡσεὶ ὁ λύθρος τῶν στρατιωτῶν τοῦ Καίσαρος καθαρθέντων ἐκεῖ μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν Γόμφων. Ὁ Ναῖσκος ἐκ τῆς ἀσυγγνώστου ἀμελείας ἐρράχη πανταχοῦ, οἱ δὲ τοῖχοι διεφθυγότες χάλινουσι, καὶ οὐχὶ μετὰ μικρὸν χρόνον θὰ καταπέση ὑπὸ τῶν καταρρέοντων ἐκ τῆς ἀτέγης ὑδάτων· αἱ ἀράχναι ἀπὸ ἐτῶν ὑφάνουσαι ἐν αὐτῷ τὰ ἀράχνια αὐτῶν ἀπήρτισαν ἀληθεῖς σκηναὶς ἀδιαπεράστους, καὶ ὁ πειρώμενος νὰ ἐξετάσῃ μάλιστα τὴν ὄροφὴν καὶ τὰς ἀγιογραφίας κινδυνεύει ν' ἀποπνιγῆ ὑπ' αὐτῶν· ὁ δὲ πρόναος ἔχει μεταβληθῆ εἰς ἀποθήκην ἀσβέστου. Ὅτε ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Μονῆς ἦν πρωΐα τῆς 14 Μαΐου 1895. Ὁ ἥλιος πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀνατελεῖαι φωτίζων καὶ ζωπυρῶν τὴν γῆν, ἡ δὲ περίξ ἀκμαία καὶ ζωηρὰ φύσις ἀπήστραπτεν ἐκ τῆς ἀνταυγείας, καὶ αἱ ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν δένδρων ἐπικαθίσασαι σταγόνες τῆς νυκτερινῆς δρόσου ἔλαμπον ὡς καμπυληθεῖς ἀδάμαντες, ἐφ' ὧν διαθλώμεναι αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες ἀνελύοντο εἰς τὰ ἑπτὰ τῆς ἱριδος χρώματα, τὰ δὲ πρόδοτα ἠμέλιγοντο ὑπὸ τῶν ποιμνῶ-

νων, ὧν ἕνιοι ἐπήγγυσον παρρωτέρω τὸ γάλα καὶ ἕτεροι ἐξῆγον τὸ βούτυρον. Ἄλλ' ὅμως ἀντίθετος πρὸς τὴν φιλοξενίαν τῆς φύσεως ὑπῆρξεν ἡ τῶν μοναχῶν. Κύνες μολοσσοὶ πέντε ὑπεδέξαντό με καὶ παρὰ μικρὸν θὰ κατεσπαρασσόμην ὑπ' αὐτῶν, ἂν μὴ ποιμενίσκος τις ἐπινίθαι καὶ διὰ σφριγῶν καθούσυχάζεν αὐτούς· διότι οἱ μοναχοὶ ἀπαθέστατα ἰθεῶντο ἐκ τῆς Μονῆς, καὶ ὅα ἔχαιρον μάλιστα σφόδρα, ἂν οἱ κύνες ἐγίνοντο αἰτίοι νὰ μὴ ἐπισκεφθῶ τὴν Μονὴν, καθόσον τῇ μισάνθρωπα ταῦτα θρέμματα ὡς πολέμιον ὑποδέχονται πάντα ἐπισκεπτόμενον τὴν Μονὴν αὐτῶν. Ἐκ τούτων νοεῖ τις ὅσα ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ Μονῇ δεξιῶσις· ὁ μὲν τῶν μοναχῶν, ῥακινδύτης τις, ἐσθῆτα κιναρὰν ἐνδεδυμένος, ῥάσον πολυθυρον καὶ ταῖς ἐπιπτυχαῖς τῶν ῥακίων ποικίλον, ἰσθῆμενος παρὰ τὴν πύλην τοῦ περιβάλου μόλις ἠξίωσέ με ἀντιχαιρετισμῷ, οἱ δὲ λοιποὶ δύο προτροπάδην ἐκρύβησαν εἰς τὰς τρώγλας αὐτῶν, διότι ἀληθεῖς τρώγλαι εἰσι τὰ κελιά. Μετέβην εὐθὺς πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ναΐσκου ὑποθέτων ὅτι ἠκολούθει μοι τις τῶν μοναχῶν· ἀλλὰ μεταστραφεὶς εἶδον ἐμαυτὸν μόνον ἀκολουθούμενον ὑπὸ τοῦ συνοδοῦ ἀγωγέως· ἐφρόντισα τότε μόνος νὰ εὕρω κλίμακα καὶ ἐξήτασα τὸν τε Ναῖσκον καὶ τὰς ἀγιογραφίας.

Ὁ Ναῖσκος εἶναι Βυζαντιακὸς ἐν σχήματι σταυροῦ μονόκογγος μήκους μέτρων 7, τοῦ ἀγίου βήματος μόνον 2.50, πλάτ. 4.80, στηριζομένης τῆς ἀτέγης ἐπὶ τριῶν ἀψίδων κατὰ μῆκος, ὧν ἡ μετὰ ἡψηλοτέρα σφραῖ ἐν τῷ μέσῳ ἐπιγεγραμμένον τὸν Παντοκράτορα, καὶ δύο ἡμιθολίων ἐρειδομένων ἐπὶ κογγῶν πλάτους 1.63 ἐν τοῖς τοίχοις τῶν μακροτέρων πλευρῶν. Ἐχει μίαν θυρῶν ἐν τῷ ἱερῷ, δύο δὲ μεζονες ἐν ταῖς δυοὶ κόγχαις, καὶ ὑπεράνω ἐκατέρας τούτων ἀνὰ δύο μικροτέρου μεγέθους, ἀπάσας μετ' ἡμιθολίων. Ἐξωγραφῆθη δὲ μεταγενεστέρως πολὺ ὁ ναός, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς τέγης τῶν εἰκόνων καὶ τῶν λοιπῶν σκηνογραφῶν. Ἡὲ δὲ ὅμως ἐκτίσθη ὁ Ναῖσκος εὐδαμῶθεν γίνεται γνωστόν, διότι εὐδαμῶς ὑπάρχει ἐπιγραφὴ τις οὐδὲ γραπτὸν τι μνημῖον σώζεται ἐν τῇ Μονῇ, πλὴν μιᾶς χρονολογίας γεγραμμένης ἐπὶ τῆς εἰκόνας τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσιόντι τῆςδε:

ΞΨ ΛΡΞΘ (=1165)

ἦτις πιθανὸν νὰ σημαίνῃ τὸ ἔτος τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ναΐσκου, ὅπερ θὰ ὑπῆρξέ που τοῦ τοῖχου σσημειωμένον, ὁ δὲ ζωγραφήσας μεταγενεστέρως τὸν Ναῖσκον ἰθεώρησε καλὸν νὰ περιώσῃ αὐτὸ ἐπιγράφας ἐπὶ τῆς εἰκόνας· διότι ἄλλως δὲν ἐξήγεται ἡ ὑπαρξὶς μόνης ταύτης τῆς χρονολογίας ἐπὶ εἰκόνας.

Ἐμπροσθεν τοῦ Ναΐσκου προσετέθη ἐν μεταγενεστέρῳ ἐποχῇ πρόναος μήκ. 3.65 πλάτ. 2.80 εἰς χρῆσιν τῶν καταχομένων ἢ ὡς νάρθηξ.

Βιβλιοθήκης ἡ τοιοῦτου τινός οὐδὲ ἔχνος ὑπάρχει· διότι τὰ ὑπάρχοντα βιβλία μετεκομίσθησαν, ὡς ἔμαθον, ἀγνωστον πότε, εἰς τὴν Μονὴν Δουσαίκου.

Ἐκ τούτων ἀφορμὴν λαμβάνοντες συνιστῶμεν τοῖς ἀρμοδίοις, ἵνα,

δπου αἱ Μοναὶ εἰσι καταφύγιον τῶν ὀνηρῶν καὶ ἀέργων, ὡς ἡ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἥτις καὶ ἰκανὰς προσόδους ἔχει, διαλύσασιν αὐτὰς καὶ μεταχειρισθῶσι πρὸς ἰδρυσιν δημοτικῶν σχολείων τὰς προσόδους αὐτῶν, καταλίπωσι δὲ μόνον ἐκείνας, ὧς ἡ συνετὴ καὶ σώφρων διοίκησις τῶν ἡγουμένων κατέστησε χρησιμωτάτας, καὶ ἐργαστήριον οὐχὶ κηφῆνων παχυνομένων, ἀλλ' ἐργατῶν δραστηρίων καὶ φιλοπόνων, ὡς ἡ τοῦ Δουσίκου, περὶ ἧς λόγον ἐποίησάμεθα ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ περιδικῷ «Ἐστία» (*).

MONH AGIAS TRIADOS

(Ἐν Σκλαταίνῃ τῶν Ἀγρῶν)

2

μὲν πόνος πολὺς, ὁ δ' ἀμητὸς βραχύς. Δὲν ὠκνήσαμεν ν' ἀναλάβωμεν μακρὰν πορείαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Μονῆς ἀκούσαντες παρά τινος μηχανικοῦ, ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ναὸς Βυζαντιακῆς παλαιᾶς ἀρίστης τέχνης· ἀλλ' ἐψεύσθημεν τῶν ἐλπίδων, διότι ὁ ναὸς, ὡς κτωτέρω θὰ ἴδωμεν, εἶναι πολὺ μεταγενεστέρης ἐποχῆς, τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Ἐν τούτοις δ, τι ἀπωλέσαμεν ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ μέρει ἐκερδίσαμεν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως

τῶν φυσικῶν καλλονῶν κατὰ τὴν πορείαν. Ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς Σκλαταίναν καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Μονὴν, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Μουζακίου, (***) ἐκείθεν δὲ μετὰ βραχὺ φέρει εἰς κοιλάδα μικράν, ἐν ἣ ὑπάρχει θεία καλουμένη «παζάρι τοῦ Καραϊσκάκη», ἐνθα ἐτελείτο ἡ ἐβδομηδεκάτη ἀγορὰ τοῦ δήμου Γόμφων συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη, κατὰ τὴν σωζομένην παράδοσιν· εἶτα ἀκολουθεῖ τὸν ῥοῦν χειμᾶρρου τινός, οὗ ἐκατέρωθεν ὑπάρχουσιν ἀγροὶ πρὸς σπορὰν ἰδίᾳ ἀραβοσίτου, καὶ στρεφόμενη πρὸς δεξιὰν δι' ἀνωφεροῦς ἀτραποῦ ἐπὶ τῶν κλιτύων ὁροσειρᾶς τῆς Πίνδου τελευτᾷ εἰς Σκλαταίναν, κακείθεν εἰς τὴν Μονὴν μετὰ τρεῖς ὥρας. Ἄλλ' οἷον παρίσταται τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως πρὸ τῶν ἐκθάμβων ἐκ τοῦ κάλλους ὀφθαλμῶν τοῦ ὁδοιπόρου! Ἐκ δεξιᾶς μὲν κατὰ τὴν ἄνοδον ἀνγκυρῶνται λόφοι ἐπάλληλοι παμπληθεῖς

(*) Ἰδὲ «Ἐστία» τοῦ ἔτους 1894 φυλλ. 21 καὶ 22.

(**) Ἰδὲ διατριβὴν ἡμῶν περὶ τῆς Μονῆς ἁγίου Γεωργίου.

κατάφυτοι, καὶ φάραγξ πορρωτέρω καὶ ὁ βουνὸς τῆς Γούρας ὡς γίγας ὀρθούμενος· ἐξ ἀριστερᾶς δὲ προφαίνονται διάφοροι κῶμαι καθηλωμέναι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς Πίνδου καὶ νομαὶ παχεῖαι καὶ ἀφρονὶ καταρδευόμεναι ἐκ τῶν καταρρήγνυμένων ἐκ τῶν ὀρέων ὑδάτων, ἐν αἷς βόσκονται τὰ ποίμνια τῶν τε ὀρειῶν καὶ τῶν πεδινῶν Θεσσαλῶν, τρέφοντα διὰ τῶν καρπῶν σύμπασαν τὴν Θεσσαλίαν καὶ πολὺ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀφρονία δὲ αὕτη καὶ ὁ πλοῦτος τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως παράγουσι ποικίλων εἰκόνων ἐκ τοῦ φυσικοῦ ταχέως διαδεχομένων ἀλλήλας καὶ μεταβαλλομένων, καὶ τὸ θέαμα εἶναι ἐξαισιον, αἶρον τὸν ὁδοιπόρον ἐκ τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ἄγον αὐτὸν εἰς κόσμον ὑπερφυσικόν, κόσμον ἀρρήτου τέρψεως καὶ θυμηδίας καὶ ψυχαγωγίας, ἐν ᾧ γεύεται τις καὶ πίνει καὶ εἰσπνεῖ ζωὴν, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι πόνος, οὐ στεναγμός, ἀλλὰ ζωὴ ἀτελεύτητος.

Ὅτε ἡμεῖς ἐπορευόμεθα εἰς τὴν Μονὴν μηνὶ Ἰουνίῳ ἀρχομένην ἦν ἐποχὴ θερισμοῦ μὲν τῶν πρώιμων καρπῶν, ποτισμοῦ δὲ τῶν ὀψίμων· πάντες οἱ κάτοικοι τῶν παρακειμένων τῇ ὁδῷ χωρίων εὕρισκοντο ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδες, οἱ μὲν θερίζοντες, οἱ δὲ ποτίζοντες τὸν ἀραβοσίτον, τινὲς δὲ ἀροτριῶντες τὴν γῆν, ἕτεροι δὲ παρασκευάζοντες τροφήν τοῖς ἐργαζομένοις· καὶ γυναῖκες δὲ αἱ μὲν θηλάζουσαι, αἱ δὲ βουκαλώσαι ἐν αὐτοσχεδίοις λίκνοις τὰ νήπια, τινὲς δὲ καὶ ἐπιβράπτουσαι τὰ ἐνδύματα· διότι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν γίνεται μετοικεσία τῶν κατοίκων εἰς τοὺς ἀγρούς, ὀλίγων τινῶν γερόντων παραμενόντων ἐν τοῖς χωρίοις πρὸς φυλακὴν.

Ἡ Μονὴ ὑπέρεται τῆς Σκλαταίνης 20 λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπὶ μικροῦ ὁροπέδιου σχηματιζομένου ἐπὶ τινος τῶν κλιτύων τῆς Πίνδου, ἧς ἡ κορυφὴ καλεῖται Νεράϊδα, συγκειμένη ἐκ περιβόλου, ἐν ᾧ εἰσὶν ὀλίγα κελιά πενιχρότατα καὶ παντὶ ἀνέμῳ ἀνακαπταμένα, καὶ τοῦ ναοῦ ἐν τῷ μέσῳ· ἐξω δὲ παρὰ τὴν πύλην ὑπάρχει κρήνη ὑδατος ψυχροτάτου καὶ ἡδίστου τὴν γεῦσιν καὶ πεπτικωτάτου. Ἐν τῇ εἰσόδῳ ἐδεξιῶσατο ἡμᾶς μοναχὴ τις μονάζουσα ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἐξένισε πᾶν φιλοφρόνως, διότι ὁ μόνος μοναχὸς ὁ καὶ ἡγούμενος εὕρισκτο εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὰς κώμας πρὸς συλλογὴν ἐράνων. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐν ἄλλαις Μοναῖς ἀρρένων μονάζουσι καὶ καλογραφαί, ὡς ἐν τῇ τῆς Γούρας, καὶ ἀλλαχοῦ. Ἡ Μονὴ αὕτη ἤκμαζε πρὸ εἰκοσαετίας, ἀλλὰ κατεστράφη, συλήσαντος αὐτὴν ἡγουμένου τινός καὶ πωλήσαντος πάντα τὰ πολυτιμὰ σκεῦη καὶ βιβλία, οὗ τὸ ὄνομα εἶναι παραδεδομένον εἰς αἰῶνιον κατάραν· νῦν δ' εἶναι πενεστάτη, μόνην πρόσσον ἔχουσα ὀλίγους ἀγρούς, ὀλίγα πρόβατα καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν χριστιανῶν.

Ἡ ἀρχαία Μονὴ μετὰ τοῦ Ναοῦ ἐκῆθη τῇ 22ῃ Μαρτίου 1740ου, ὁ δὲ σωζόμενος Ναὸς μετὰ τοῦ ἡμίσεος περιβόλου ἐκτίσθη τῇ 22ῃ Μαρτίου 1742ου, καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ τοῦ περιβόλου τῷ 1744ου, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ σημειώσεως γεγραμμένης διὰ χειρὸς ἐν τέλει Μηναιῶ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἐκδεδομένου Ἐπετήσιον ἔτει ἀπὸ τῆς Θεογονίας ἀψφί' παρὰ Νικολάῳ Γλυκαῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων ἐχούσης ὡδε :

«† ἀψφ' ἐκῆκεν τὸ μοναστήρ Μαρτίου κβ'. ἀψφβ' ἐκτίσμαν τὴν

εκλίσθην μαρτίου κβ' και ἐφθιάσκαμαν και τιν μεσὴ περιοχὴν· ἀψμδ τὸ ἐτιλιόσκαμαν δλου».

Ὁ ναὸς εἶναι Βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ ἐν σχήματι σταυροῦ μονόκογχος μετὰ δύο κατὰ τὰς μακροτέρας πλευρὰς πλατυτέρων κογχῶν και τρεῦλ-λου στηριζομένου ἐπὶ τεσσάρων κίονων φέραντος ἐν τῷ μέσῳ γεγραμ-μένον τὸν Παντοκράτορα, εὐ κύκλῳ τάδε: «'Εξ Οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ Κύριος εἶδεν πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν και ποιῶν αὐτὴν τρέμειν». Σύγκριται δ' ἐκ τοῦ κυρίας ναοῦ μήκ. 9.85 και πλάτ. 9.20 και προνάου μήκ. 2.70 και πλ. 6.70 ἔχοντος ἄνω δεῦτερον θόλον, ἀλλὰ πᾶν ταπεινὸν στηριζόμενον ἐπὶ κογχῶν δύο μὴ καταληγουσῶν μέχρι τῆς γῆς.

Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἥτις, κατὰ τὴν παράδο-σιν, διεσώθη ἐκ τῆς Μονῆς τῆς κειμένης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀμφι-θεατρικοῦ λόφου, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Γόμοροι και ἐν Βυζαντιακοῖς χρόνοις ἡ Ἐπισκοπή, ἐν χώρῳ καλουμένῳ σήμερον Παλιγομοδόστηον, ἀρκανισθείσης ἀγνωστον πότε. Ὑπάρχει δὲ και ἐτέρα παλαιὰ εἰκὼν τῆς Παναγίας δικισθθεῖσα ἐκ τῆς τῷ 1740ῳ πυρποληθείσης Μονῆς.

Ὡσαύτως ἐν αὐτῷ ὑπάρχει εἰκὼν τῆς ἁγίας Τριάδος παριστάσα τρία πρόσωπα πτερωτά, και ἄνω μὲν:

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΟΝ ΤΙΤΩ ΔΘΛΘΘΤΕΡ ΜΟΝΑΧΔΙΟΝΥΣΙΘ

κάτω δὲ παρὰ τοὺς πόδας ἔχουσα:

α Τ' μφε' Αυγούσου ιη' ἐν μοσχοβία.

Ὡσαύτως ἐτέρα εἰκὼν μικρὰ παριστάσα τὴν Παναγίαν ἔχουσαν ἐν ἀγκάλαις τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἧς ὁμοίω ὑπάρχει ἠδὲ ἡ σημεῖωσις· αὐτὴ ἡ εἰκὼν εἶναι τοῦ Στεργίου βούβλιε πρὸς μὲν 2 ἀπ' τὴν μοσχοβία ζνα' (=7051=1543)».

Ἐπὶ εἰκόνας δὲ παριστάσας τὴν ἁγίαν Τριάδα φέρονται κάτω τῆς πρᾶστας τὰς τὰς ἀμουσῶν και ἀδιανόητα.

α† Ὁρᾶς τὸ κάλλος και ναοῦ λοιπὴν χέρην. Τῆς ζωοποιου, και ἀνάρχου [Τριάδος, ἀλγαί δι' ὄνπερ σατὸν ὁ βροτοκτόνος, πολλὰς μηχανὰς κατ' αὐτοῦ πρὶν συμ-ἐμπρησθὲν οἱμοι και φθορὰν παρ' ἐλπίδα. Ἰωσήφ ἐστὶ μόνος ἀρχη- [ράφας 5. γοῦ πάσης νῦν τῆς χορείας τῆς τελοῦσης ἐνθάδε· ὁμοῦ σὺν αὐτῷ Διονύσιος πάλιν συνεργὸς ἔργῳ τε και λόγῳ εὐρέθη· ἐν ἐσχατῆσ τῶν χρόνων τῶν δυσκόλων νέων τ' ἀναγκῶν τῶνδε τῶν πολυ-κλόκων. Ἰστω δὲ πᾶς τις δε μετ' αὐτοῦ ἐνθάδε ἔγνω βιώσαι με-χρη τέρματος βίου ρυσθῆναι πάντων τῶν ἐκεῖσε κειμένων, 10. ὁρῶς γείνην ἐκρινε τῆ μελλούσῃ διηνακῶς εἰς νοῦν ἔχειν τὰ τῶν πάλαι ἰχνην πεπνόντως, κἀπὶ τούτων ρυθμίζειν ἀεὶ λογι-σμοῦς και λόγους ὡσπερ θέμις. Κεῖνος γὰρ αὐτῶν παῖς μιμη-τῆς τι εὐστόχως ὅστις πρὸ παντὸς ἠγάπησεν εὐλόγως νοεῖν κατ' ἄκρου και τελεῖν πράξεις τούτων. Οὗτος πείνυται 15. τ' ῥ' δ' ἀίσομας σκιᾶ. Ἰδὼν καλῶς γε και σννεῖς ὡσπερ ἔδει. Σεισφωμένην

τε τὴν ὁδὸν τὴν σὴν πόνω, ἄγειν φιλοῦσαν τοὺς βαδίζοντας πρὸς φῶς. Μη-δεις ἀδελφοὶ μὴ παρατρέσθω δε βαρεῖα δῆπου και πόνων πληρεστάτη· ρυενεὶ γὰρ δεσμῶν και γείνηης παμφάγου δεσους φιλεῖ γε και κακῶν ἀπαλ-λάττει. Σκέπους δε πάσης ὡ Τριάς σκευωρίας, Ἰσοσθενῆς ἀναρχε εὐλόγη-20. μένη, ὅν εἰς σὸν ὕμνον δεῦλοι σοὶ θεῖον ναὸν σπουδῆ και μόχθῳ νῦν ἔπηξαν κοσμήσας».

*Ἔτος 1758.

Ὁ Ναὸς εἶναι ἐξωγραφημένος ἄπας διὰ παντοίων ἀγιογραφῶν ἀτε-λοῦς τέχνης· ἄνω δὲ τῆς θύρας ὑπάρχει ἠδὲ ἡ ἐπιγραφή ὑπὸ τοῦ αὐ-τοῦ ἀπαιδεύτου γραφεῖσα, δε ἔγραψε και τὴν ἐπὶ τῆς εἰκόνας

«'Ἔτος Ζ Σ Ξ Σ ἀπὸ Χριστοῦ ἀφνή κατὰ μῆνα νοέμβριον

† Ἄναξ ἀναρχε πατὴρ ἀνάρχου λόγε Ἰησοῦ φιλόφρωπε Μαρίας Γόνε Σὺν τῷ ναφ σου φροῦρει ἀεὶ και σκέπε τοὺς σοὶ τελοῦντας προσφορὰν και λατρείαν. Ἀνιστορήθη ὁ Πάνσεπτος οὗτος Ναὸς τιμῶμενος μὲν ἐπ' ὄνοματι τῆς θεοσοσίου και ἀδιαιρέτου Τριάδος, ὑποκείμενον δε κα-5 τὰ πάντα τῆς ἱερᾶς και Πατριαρχικῆς Μονῆς, Πατριαρχεῦντος τοῦ Παναγιω-Πατριάρχου Κοινσταταντινουπόλεως Κυρίου Σεραφεῖμ, Ἀρχιερατεῦντος [τάτου Φαναρίου Μικτήριος. Ἐσημερευόντες ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ Πατὴρ ἡμῶν Ἰωσήφ και ἐτέρων συλλειτουργῶν Διονυσίου, Δανιήλ, Ἀνανίου, Παρθενίου, Σε-

[ραφεῖμ, Ἀρσενίου τῶν ἱερομονάχων και Ἀνθίμου μοναχοῦ. Διὰ ἐξόδοις και κόποις [Ἰωσήφ και Διονυσίου

10. διὰ χερῶν ταπεινοῦ Θεοδώρου ἱερέως τοῦ ἐκ κώμης Ἀγυᾶς».

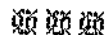
Βιβλιοθήκη δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ Μονῇ· ἀλλ' ἐκ περισηζομένης ἐκδό-σεως τῶν ἔργων τοῦ Μεγ. Βασιλείου ἐν μεγάλῳ σχήματι μετὰ σημειώσεων και παρατηρήσεων τοῦ «Frontonis Ducaci Burdegalensis Soci- etatis Jesu Theologi» σελ. 1—85 και τοῦ «Federici Morelli P. ofessorum Reg. Decani» σ. 86—95 Parisiis 1618—και μετὰ Παλαιᾶς Διαθήκης «Jesu Christi A. N. Novum Testamentum, sive foedus, gracco et Latine, Theodoro Beya interprete. Anno MDLXV (1565). Excudebat Henzicus Stephanus al- lustris viri Huldreichi Juggeri Aypographus» φαίνεται δετὴ ἡ Μονὴ εἶχε πλουσίαν βιβλιοθήκην· ἀλλὰ μέρος μὲν τῶν βιβλίων ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, τινὰ δε και ἐξημπολήθησαν ὑπὸ ἀμαθῶν και ἀσεβῶν μοναχῶν.

Ἡ ἀποψὶς ἀπὸ τῆς Μονῆς πρώτης μάλιστα ἡ ἐσπέρας περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἶναι θαυμασία και ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς ὑπερβάλ- λουσα τῷ κάλλει και τῇ ποικιλίᾳ πάσας τὰς λοιπὰς, δε μέχρι τοῦδε περιέγραφα. Ἡ πέριξ φύσις εἶναι ἀμαιοτάτη· δάση καστανεῶν περι-βάλλουσι τὴν Μονὴν και ἀγροὶ χλοερῶτατοι και φάραγγες, εἰς δε κα- ταπίπτουσι τὰ ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρειων βέοντα ὕδατα, ποιοῦντα πα- ράδοξον τινα κρότον ἐν τῇ περιβαλλούσῃ ἡρεμίᾳ. Πρὸς ἀνατολὰς προ- φαίνεται τμήμα τοῦ Θεσσαλικοῦ πεδίου τὸ πρὸς τὴν Ἀσχαρίαν, (ἐν ἡ τὸ ὀρυσσοποιεῖον τοῦ Χρηστάκη Ζωγράφου) και εἰς τὸ βάθος μόλις δι- κρίνεται ἐντὸς ἀγλῶος ἡ Ὄσσα μᾶλλον ὡς ἐν εἰκόνι ἢ ἐν τῇ φύσει ὑπάρ-

χουσα' εμπροσθεν προς βορρην ο "Ιταμος σύσκιος υπό ελατων και επί τῆς κλιτύος αὐτοῦ προσηλωμένον τὸ χωρίον Ποιή' ἐξ ἀριστερῶν τούτου τὸ στενὸν τῶν Μεγάλων Πυλῶν και ὑπὲρ αὐτὸ δύο ὀξύταται ραλακρὰ κορυφαί τοῦ Κόλλιακα, και εἰς τὸ βάθος μικρὰν διαφρίνονται οἱ βράχοι τῶν Μετεώρων δίκην γιγάντων ἀπολιθωθέντων ἢ μάλλον ἀπανθρακωθέντων ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διὸς μετὰ τὴν γιγαντομαχίαν, και πορρωτέρω χιονοσκεπεῖς κορυφαί τῶν ὄρεων τοῦ δήμου Λιθίων, και προς δυσμὰς ἡ κορυφή τῆς Πίνδου Νεραΐδα και ἑτέρα ἐπίσης ὑψηλὴ καλουμένη Χήρα' κάτω δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας λόφοι κατάφυτοι ὑπὸ δρυῶν πυκνοτάτων, και ἐν τῶ μέσῳ ἀμπελώνων και ἰσπαρμένων ἀγρῶν τὰ χωρία Σκλίτσιαινα και Βατσουτζά, ὧν αἱ στέγαι κεκαλυμμέναι διὰ πλακῶν ἰδιοφυῶν ἐκ παρῖνου εὐθρύπτου λίθου, παρέχουσιν ὄψιν χιονοσκεπῶν οἰκιῶν ἐν μηνί 'Ιουνίῳ, ὁπόθεν ἀκούονται ἐσπέρας τὸ σήμαντρον και οἱ κώδωνες τοῦ ναοῦ καλοῦντες εἰς ἐκκλησιασμόν περὶ λύχνων ἀρχῆς τοὺς ἐργαζομένους δι' ἡμέρας χωρικούς.

† Ν. Γ. ΧΑΤΖΗ ΖΩΓΙΑΗΣ

Ἡ Ἐλπίδα μου

ΣΤΡΙΓΓΑ κολασμένη 'ς ἄγριο μονοπάτι
βγήκε νὰ φιλήσῃ πάρωρο διαβάτη,
μὰ τὴν πρόλαβε ὁ φίλος και 'ς τὸν τρομαγμὸ τῆς
ἄρπαξ' ἕνας βᾶτος τὸ 'πουκάμισό τῆς.

Και 'ς τὸ χαράμερι μιὰ γαλάζια κόρη
ρόδα ἀναζητώντας νύγε τὸ ἀποφόρι·
μὰ ἡ ὀλιμμένη μόλις τὸ φορεῖ 'ς τὸ σῶμα,
γίνετ' εὐθύς ὄλη φλόγα, στάχτη, χῶμα.

'Στὸ ἄγριο μονοπάτι, ὅπου τώρα ὁ μπάτης
κλαίει μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι τῆ νεκρῆ ὀμορφιά τῆς,
ἔρμος τὴν καμμένη κράζω κορασίδα,
κράζω τῆ γαλάζια τῆς ψυχῆς μου ἔλπίδα.

Και ὄντας κουρασμένος ροβολῶ 'ς τὴ βίγλα,
καρτερῶ ἀπ' τὸν ἴδην νὰ προβάλῃ ἡ στρίγλα,
γιὰ νὰ με φιλήσῃ 'ς τὸ κλωμὸ μου στόμα
και νὰ γείνω ὁ μαῦρος φλόγα, στάχτη, χῶμα.

(1901)

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ο ΞΕΝΟΣ

ΙΧΕ τὸ γόντρον τοῦ ξένου, διλαδὴ τοῦ ἀγνώστου.
'Αλλὰ πρὶν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἔτυχεν ἕνας
ψίλος τοῦ λιγάκι ἐνθουσιώδης και σύμφωνος με τὴν
διάθεσιν τῆς στιγμῆς ποῦ του ἔκαμεν ἕναν πανη-
γυρικόν και οἱ ἐπαρχιώται ἴκουον, και οἱ ἐπαρχιώ-
ται ἐπίστευον, και οἱ ἐπαρχιώται τὸν περιέμενον με
ἀνυπομονησίαν ὅαν τὸν Μεσσία.

Και ὅπως ὅλους τοὺς ἀναμενομένους Μεσσίας ἤρ-
χισαν νὰ τὸν στολίζου με διάφορα μαγικά χαρί-
σματα και ἡ φαντασία ἡ ἐξημιμένη ἐπαιξε τὸ μέρος
τῆς, και οἱ εἰς ἐπαγγέλματος ψεύσται ἐπλαττον διά-

φορα ἀνέκδοτα ἐπιστημονικῆς δεινότητος, ἀφιλοκερδίας και ἱπποτι-
μοῦ. 'Ακόμη και τὴ ἐξωτερικὸν του ἐξωγραφῆθη με χρώματα ὠραιό-
τερα' και ὅταν τὸν εἶδαν χλωμόν και μικροκαμωμένον, με φωνὴν σδυ-
μένην ἀπὸ τὴν συγκίνησιν ποῦ του προξέννησεν ἡ τόσον θερμὴ ὑπο-
δοχή, δὲν ἀπεγοητεύθησαν ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ υποθέσῃ, ἀλλὰ τὸν
εὗρον ὅπως τὸν ὄνειροπόλησαν.

Με μιαν τοιαύτην προκατάληψιν ἐνεθρονίσθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὁ νέος
ἱατρός, προσωπικότης, τῆς ὁποίας τὰς σχέσεις ἐπιζητοῦν οἱ ἄνδρες και
διὰ τὴν ὁποίαν πλάττου ὄνειρα γλυκύτερα αἱ νέαι κόραι.

'Εκεῖνος χωρὶς νῆ γνωρίζῃ ὅλα τὰ παραμύθια τῆς ἡμέρας του κάθισεν
εἰς τὸ δωμάτιον συλλογισμένος, ἄνοιξε τὸ παράθυρόν του και εἶδε τὴν
Προποντίδα ὀλογάλανν και λείαν, ν' ἀήνη με καλωσύνη νὰ γλυστεροῦν
'ς τὴ νῶτά τῆς τὰ ελαφρὰ παραβάκια με τὴ ὀλόασπρα πανγὰ και δάκρυ-
σεν ὅταν εἶδε κατόπι μίσα εἰς τὸ δωμάτιόν του φωτογραφίαις τῆς νοι-
κοκυρῆς του και ἐργόχειρα και ἐπιπλα ξένα.

'Ο ἑκπατρισμός τὸν ἔκαμε νὰ πονέσῃ και μίσα ἀπὸ τὸ κιδώτιον
ἐβγαλε τὴν εἰκόνα τῆς μακαρίτισσας μητερίσας του ποῦ τὸν συν-
ᾴδουε παντοῦ γραμμένη με φωτεροῖς γραμμαῖς μέσα εἰς τὴν καρδιά του
και ἀποτυπωμένη με σκιὰ ἐπάνω εἰς τὸ χαρτί.

Τοποθέτησε ἐπάνω 'ς τὸ τραπέζι τὰ βιβλία του, ἕνα ἀνθρώπινὸ κε-
φάλι ποῦ τόσον ἐφοδερῆζε τὴν ἀδελφίτσα του τὴν μικρὴν και μιαν γραμ-
ματοθήκην, ἐργόχειρον τῆς μεγάλης του ἀδελφῆς.

Κατόπιν χαμογέλασε· περιτριγυρίσθη ἀπὸ γνωστὰ ἀντικείμενα
και κατέλαβε πῶς τὸ δωμάτιον εἶναι ἰδικόν του.

'Απὸ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀσχολίαν τὸν ἀπέσπασεν ἡ θυρμένη λιγάκι
φωνὴ τῆς νοικοκυρῆς του, ἡ ὁποία ἔλεγε :

— Κύρ γκατρέ, σὰς γυρεύουν εἰς ἕναν ἀγγύστον,

«Έφυγε γρήγορα, άφου γύρισε και είδε με αγάπην τὰ αγαπητά του αντικείμενα.

«Αμα έφυγε δύο τρεις γειτόνισσες φιληνάδες τής νοικοκυράς έτρεξαν να ιδούν τὸ δωμάτιον. «Όλα τὰ παρατήρησαν με προσοχήν και τήν φωτογραφίαν τής γρηῃς και τὸ ώραϊον από έλεφαντόδοντο πλαϊσιόν της, και τήν γραμματοθήκην, τής οποίας γιά μιὰ στιγμοῦσαν πήσαν τὸ σχέδιον με προσοχήν δια να κάμουν απαράλλακτον και βέβαια τὸ σχέδιον θα κυκλοφορούσε σε λίγαις μέραις εις όλην τήν επαρχίαν.

Σκάλιζαν τὰ βιβλία και πύραν μέσα άνθη πατημένα και κάτι γραμματα σε ξένη γλώσσα, μα επειδή έμοσχοβολούσαν έβγαλαν τὰ τρελλοκόριτσα διάφορα συμπεράσματα.

«Όταν ή νοικοκυρά τας απέσπασεν, ή επιθεώρησις τών όλγων νέων αντικειμένων δεν είχε συντελεσθῆ και οι γειτονοπούλες έφυγον όχι πολύ ικανοποιημένοι.

«Σ τὰ καφενεῖα μέσα οι άνδρες μιλούσαν γιά τήν γραβάτα του γιαιτροῦ, γιά τὸ σχῆμα του πῆλου του, γιά τὸ ράβδι τὸ απλούστατον και ή οικογένεια πού τον προσέκαλεσε δια τήν έλαφρῆν καταρροήν, (τὸ περισσότερον δια να τον καλογνωρίσουν από κοντὰ) έμεγάλωνε τήν άρρώστιαν και έμεγάλωνε και ὁ γιαιτρος μαζί με τήν άρρώστιαν. Πως χαιρέτισε τήν ύπνρέτριαν, πως γλυκομίλησε τὸν άρρώστον, πως έγκαρδίωσε τούς τριγυρινούς, πως στάθηκε χαριτωμένα και πήρεν από χαριτωμένον χαρτοφυλάκιον και έγραψε τήν συνταγή, όλα ἦσαν γλυκά και όλα διέδετον εὐνοϊκῶς τούς επαρχιώτας.

Κατόπιν ἦλθαν τὰ γραμματα του, αἱ έφημερίδες του, και οι επαρχιώται μαζευμένοι 'ς τὸ ταχυδρομεϊον ὕπως μαζεύονται γιά να διαβάσουν τούς φακέλλους, διότι ὁ τοῦρκος ταχυδρομός δεν ξεύρει να διαβάση οὔτε Έλληνικά, οὔτε Γαλλικά, έβγαλαν από τὰ γραμματόσημα διάφορα συμπεράσματα και ένας μάλιστα πρότεινε (ὅπως έγινε το δι' ὅλους τούς ξένους) ν' άνοιξουν κανένα γραμμα του γιαιτροῦ και οι άλλοι απεφάνθησαν αὐτι δεν είναι καιρός άκόμη».

«Η στάσις του γιαιτροῦ εις τήν εκκλησίαν, ὁ τρόπος πού έπαιρνε τὸ αντίδωρον, όλα ἦσαν καλά και άξια. Οι δε πτωχοί, ή ! Οι πτωχοί, τούς οποίους κατά καθήκον επεσκέπτετο δωρεαν και τούς άνεκούφιζεν, ἦσαν ένθουσιασμένοι μαζί του.

Και έσυλλογίζετο ὁ Δημήτριος Νικηφορίδης, με πόσον ὀλίγα πράγματα κερδίζεται ή δημοτικότητα. Χαρίς να τιν επιζητήση τήν δημοτικότητα αὐτήν, τήν απελάμβανεν ὡς δωρόν του οὐρανοῦ, ὡς άκτίνα του ήλιου.

Τὰ βλέμματα όλων έμάντευσεν ὅτι εκαρφώνοντο επάνω του ὡς βλέμματα φιλικὰ έτοιμα να τον κρίνουν εὐνοϊκῶς.

Εἰς τὰς μεγαλοπόλεις πίνουν τόσα πικρὰ ποτήρια οι ιατροί. Αἱ αντιζηλίαι αἱ ταπειναι τών μικρῶν, ὁ ὄγκος ὁ επιβάλλον τών μεγάλων, αἱ λαμπραι αἰθουσαι τής ύποδοχῆς, εις τὰς οποίας πρέπει να δέχεται ένας καθῶς πρέπει ιατρος, αἱ ραδιουργιαι τών φαρμακοποιών, όλα, όλα τὰ έμέτρα και έξη εὐτυχῆς εις τήν γαλινν τής επαρχίας.

Και άγάπα τήν επαρχίαν με ὅλας τὰς λεπτομερειας της, άκόμη και τήν μουσικήν τών Αἰσιγγάνων τήν εὔρισκε με ιδιοφυϊαν και τήν ήκουε με αγάπην.

«Έφερε και τὸ βιολιόν του και ήρχισε να παίζη και δια να τον άκού-

σουν ὅλοι και ἴλαι ήρχισαν να επισκέπτονται πολύ συχνὰ τὰ τριγυρινὰ σπιτια.

«Επαιζε μέτρια, άλλ' έθεωρήθη καλλιτέχνης.

Πάντοτε ὁ φακός τής προκαταλήψεως τον έμεγάλωνε. «Ένας μόνον εὔρισκε, πως ὁ ιατρος ήτο καλός άνθρωπος και προσεκτικός ιατρος και θεός δεν είναι.

«Ο ιατρος τὸν ήκουσε και δυσηρεστήθη συνείδησεν εις τὸ θυμιατι και τώρα να τον αποκαλοῦν άνθρωπον, τῷ έφάνη ταπεινωτικόν.

«Ήλθεν ή μοιραία ήμέρα, κατὰ τήν ὁποίαν ὁ επί τών φακέλλων επέτρεψε ν' άνοιχθῆ ένα γραμμα του γιαιτροῦ. «Ο ιατρος έλειπεν εις γειτονικήν κωμόπολιν χάριν έγχειρήσεως.

Τὸ γραμμα άνεγνώσθη εις επάκουον.

«Αγαπητὲ Δημιότριοι,

«Δεν τὸς χαλοζέυεις τούς επαρχιώτας και πλέκεις τόσους πανηγυρικούς. »Σέ μεθῆ ή δημοτικότης, ή ὁποία δια κάθε γνωστικόν άνθρωπον είναι άτμόσφαιρα επικίνδυνος, άλλουοῦσα και αὐτὸ τὸ εγὼ μας.

«Μιζέτε επί τέλους να βλέπησ τήν πραγματικότητα με τήν αληθινήν της ὄψιν.

«Ναι, εἶσαι τὸ εἶδωλον τών επαρχιωτῶν.

«'Αλλ' εγὼ σοῦ ὁμιλῶ ἐκ πείρας: Έζησα και εγὼ εις επαρχίας και απήλαυσα και εγὼ τὸ λιθάνι αὐτό: ὕπῆρξα δυστυχῆς, διότι έμέθουα. Δέν λέγω ὅτι πρέπει νὰ περιφρονῆς τούς επαρχιώτας, ζ, ὄχι: μα θέλω τὸ δικό σου τὸ καλό. Θέλω να μὴ πονέσης πολύ, ὅταν ὁ άνεμος τής δυσμενείας πνεύση.

«Μὰ έρωτῆς δια τήν έγχειρήσιν, τήν ὁποίαν απεφάσισε να κάμης: σοῦ στέλλω Γερμανικόν περιοδικόν, τὸ ὁποῖον άκριθῶς αναπτύσσει ὁμοίαν περίπτωσιν ὁθεραπειας διαφορετικῆς, κατὰ τήν ὁποίαν έγχειρήσις δεν θεωρήθη αναγκαία.

«Χθές ὁ συνάδελφός μας Κωνσταντινίδης μοῦ εἶπεν ὅτι απεπλήρωσε τὸ νχρέος σου, εὔγε.

«Καμμία εὐμορφη επαρχιώτισσα (και πλουσία) δεν σοῦ κίμνει τὰ γλυκά μῆξιμα; Δέν έχεις προσκλήσεις από πατέρας πού έχουν κόραις τής παντρειάς;

«'Εγὼ εὐχομαι να γλυτώσῃς γρήγορα από τήν επαρχίαν και να συνάξῃς ἀρκατὰ χρήματα να εξακολουθήσωμε τὰς σπουδῆς μας εις τήν Εὐρώπην.

«Πάλιν εις τὸ ἴδιον δωμάτιον με τήν ἴδιαν γιορτερήν φορεσίαν, με τὰ ἴδια ὄνειρα και να ὕπηρετήσωμεν πάλιν ὡς έρυθρόσταυροι περιποιούμενοι στρατιώτας άνικητους, πυρωθέντας.

«Υ. Γ. «Όπως σοῦ εἶπα, δυσπίσται πρὸς τούς επαρχιώτας».

«Η έντύπωσις ὕπῆρξε κεραινοβόλος.

Οι επαρχιώται ἄρα γε άνεγνώρισαν τὸν εαυτόν τους μέσα εις τήν εικόνα του νέου ιατροῦ; «Αγνωστόν.

Γιά πρώτην φοράν ένας ὁμιλῆσε εναντίον του ιατροῦ.

— Μις γελοῦσε τόσον καιρόν και στέλλει γιά μιάν παραμικράν έγχειρήσιν και ζητεῖ συμβουλήν.

Προσκαλείται ὁ σύζυγος τής γυναικὸς παῖ θα επάθαινε τήν έγχειρήσιν και μανθάνει ὅτι ή γυναίκα του μπορούσε να θεραπευθῆ διαφορετικῶς, και μαινεται και άρχίζει να ξεφωνίζει ὅτι:

— Γιά να κερδίξῃ παραδες να ξεπληρώνη τὰ χρέη του ὁ πτωχός, ὁ

ἀξυπόλητος, καὶ γὰρ νὰ τρέχη εἰς τὴν Εὐρώπην νὰ διασκεδάσῃ, κίρνει ἐγχειρίσεις καὶ θανατώνει τὸν κόσμον.

Ἔρχεται καὶ ἕνας χωρικός ἀπὸ τὴν κομποπολιν ποῦ ἔμενον ὁ ἰατρός καὶ λέγει πῶς ὁ θεὸς του ἀπέθανε.

Τὸν ψατίζουν, ὅτι ὁ γιαντρός τὸν θανάτωσε ποῦ δὲν ξέρει τὸ μάτι του νὰ βγάλῃ. Μανθάνουν αἱ γυναῖκες ὅσα καταθρόνια ταῖς ἔγραψεν ὁ φίλος καὶ ξεφωνίζουσι· καὶ μιὰ γειτόνισσα, ἡ ὁποία ὄνειροπολοῦσε τὸν γιαντρό διὰ γαμβρόν της, τώρα τρέχει μισοντυμένη καὶ μισογδυμένη ἐπὶ τοῦ νοικοκυρῆς του καὶ λέγει, πῶς θὰ πάγῃ ἔς τὴν δημορχίαν νὰ πετάξῃ τὸν γιαντρό· διότι δὲν ἀφίνει τὴν γειτονιά νὰ κοιμηθῇ μὲ τὸ τσουγκράνισμα τοῦ βιοῦ τοῦ.

— Ὁ χτικιάρης, λέγει τῆς νοικοκυρῆς ἡ ἀνεψιά ἡ γεροντοκόρη, τὴν ὁποίαν δὲν ἐγύρισε φαίνεται νὰ καλοῖδῃ, καλὰ λέγει ἡ κοκίνα Ζωήτσα, θεῖα, αὐτὸς δὲν μας ἀφίνει νὰ κοιμηθοῦμε καὶ χθὲς δὲν του ἄρεσε καὶ τὸ φαγί. Σὺν νὰ ἔτρωγε καὶ ποτὲ του καλλίτερα. Ἐλάτε, κοκίνα Ζωήτσα, νὰ ἰδῆτε τὰ ἀσπρόρροχά του, ὅλο μπάλωμα, καὶ τῆς κλάτρες του. Ἐλάτε νὰ καταλάβετε πῶς πύρε τὸ χωριό μας καὶ βυζαίνει περὶ καὶ θανατώνει ἄδικα ὁ λιμασμένος. Ὁ κακομοῖρης ὁ μπαμπᾶς μου, θὰ ζοῦσε ἀκόμη ἂν δὲν τύχαινε αὐτὸς ἀντίκρυ μας. Σὺν κυπαρίσσι ἐστέκονταν... Ὁ ψονιάς.

Τὰ παιδιὰ μὲ ἐπιθετικὰς διαθέσεις περιέμενον τὸν ἰατρόν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν, εἶδε τὸ ρεῦμα τῆς δυσμενείας. Ὁ φαρμακοποιὸς δὲν προνοητικὸς ἄνθρωπος ἐβρόντισε καὶ ἔφερε νέον ἰατρόν καὶ τὸν προσεκάλεον ὅλοι γεροὶ καὶ ἄρρωστοὶ διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι δὲν τον θέλουσι πλέον τὸν Δημήτριον.

Μονος ἐκεῖνος ποῦ εἶπε πῶς δὲν εἶναι θεὸς καὶ ποῦ δυσερέστησε λιγάκι τὸν γιαντρό τον πλησίασε καὶ τον γλυκομίλησε.

Ὁ γιαντρός, ὁ ὁποῖος ἐσυλλογιζέτο μὲ πόσον ὀλίγα πράγματα κερδίζεται ἡ δημοτικότητα, τώρα συλλογίζεται πῶς μὲ πολὺ ὀλιγώτερα κερδίζεται ἡ ἀντιδημοτικότητα.

Μὰ πῶς πονεῖ! Θεέ μου, πῶς πονεῖ. Τί τὸν ἔκαμαν; Γιατί ἔβλους τοὺς θανάτους καὶ τοὺς ἐκατοντούτις, κύρ Νικολᾶ, τοὺς ἀποδίδουν τώρα εἰς αὐτόν; Πολὺ πονεῖ καὶ ἔκρυψε τὸ βιοῦ τοῦ γιὰ νὰ μὴν παῖξῃ περὶ.

Ἀκόμη καὶ τὸ κεφάλι τοῦ νεκροῦ ποῦ ἔχει, κατακρίνεται ὡς ἀντιχριστιανικόν καὶ ἡ ἀνεψιά τῆς νοικοκυρῆς λέγει ὅτι βλέπει ἄσχημα ὄνειρα καὶ δὲν μπορεῖ βρυκόλακα νὰ ἔχη μέσα εἰς τὸ σπῆτι της.

Ἦναγκάσθη νὰ το θάψῃ.

Μὰ τὰ παιδιὰ τοῦ ῥίπτουν χρώματα ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ τοῦ ἔκαμαν τραγοῦδι καὶ τοῦ το τραγοῦδισαν.

Μάζεψε ὅλα τὰ ἀγαπητὰ του ἀντικείμενα καὶ ἔβυγε μιὰ ὀμιχλώδη ἡμέραν χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ ἰδῇ ὀπίσω του. Κάτι ἔσπασε, θαρῆεις, μέσα του.

Ἐσπασεν ἐκεῖνη ἡ ἀγία ἐμπιστοσύνη εἰς ὅ,τι ἔδλεπε. Τώρα κάτω ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ βλέπει προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ νέα πράγματα καὶ γὰρ κάθε λόγον καὶ κάθε κίνημα τῶν ἄλλων ζητεῖ καὶ αὐτὸς ὅπως οἱ περισσότεροι τὴν αἰτίαν καὶ ἀφορμὴν. Καὶ ὁ καλλίτερος ἄνθρωπος εἶναι ἀγώστης, γιατί τώρα ψιλοεξετάζει τὰ αἰτία τῆς δυσμενείας, ἐνῶ πρῶτα καθ' ὅλου δὲν συλλογίσθηκε νὰ μετρήσῃ τοὺς λόγους τῆς δημοτικότητος.

Ἄδικα ἔμως τοῦ ἐκαρφώθη ἔς τὸ κεφάλι ὅτι κρίσις ἀνεπιτηρέαστος γιὰ καρέγα δὲν ὑπάρχει. Κρίσις ἀδέκαστος δίδεται, ἀλλὰ μετὰ πολλὰ χρόνια.

Μιὰ ἡμέρα σ' ἕνα καφενεῖο μὲ πολλὰς, πολλὰς βασιλικαῖς προσωπογραφίαις καὶ μὲ περισσώτερον κλπινὸν λαθρεμπορίου ποῦ ἔβγαινε μέσα ἀπὸ μυριόσχημας πίπαις, ἴκουσθη ἡ ἐπομένη συνδιάλεξις:

— Σὺ τὰ 1884 μᾶς ἴλαθε ἕνας καλὸς γιαντρός, μιὰ τέτοιοι εἰμεθα, δὲν τὸν ἀφήσαμε νὰ χρονίσῃ.

— Ἀλήθεια, καλὸς ἄνθρωπος καὶ σεμνός.

— Γιὰ τί τὸν βγάλαμε;

— Νά, ἔτσι μᾶς φάνηκε!!!

[Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1901]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑΣ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΠΑΘΕΙΑΣ

Ὁ ζήτημα τῶν σχέσεων τῆς μεγαλοφυΐας καὶ νευροπαθείας ἐτέθη ἀπὸ πολλῶν αἰώνων· ὑπεδείχθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, κατὰ δὲ τὸν λήξαντα ἡδὴ αἰῶνα ἐμελετήθη ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν. Οὗτοι ὅμως εἰς τὰς ἐρεῦνας αὐτῶν δὲν προσέτρεξαν εἰς τὰς ἀμέσους παρατηρήσεις, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν συγγραμμάτων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἢ ἐξ ἁπλῶν μόνον ἀνεκδότων, ὧν τινῶν ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης.

Ἐδημιούργησαν θεωρίας παρακεκινδυνευμένας. Ὁ Lombroso π. χ. φρονεῖ ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα εἶναι λαοθάουσα μορφή τῆς ἐπιληψίας, ὁ δὲ Reville-Parisse ἀποδέχεται, ὅτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, ὡς ἐκ τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτῶν, εἶναι ὑποκείμενοι εἰς νευρικὰς διαταραχάς, εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ὁποίων τὰ μέγιστα συντελεῖ ἡ ὑπερβάλλουσα διανοητικὴ ἐργασία.

Ἐδεῖ νὰ μελετηθῇ καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπως πᾶσι αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι ἐπὶ κλινικῶν παρατηρήσεων, διότι μόνον ἐκ τῶν ἀμέσων παρατηρήσεων θ' ἀνευρεθῇ ἡ ἀλήθεια.

Τὴν μέθοδον ταύτην ἠκολούθησε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ Γάλλος ἰατρός Toulouse, ὅστις, ἀφοῦ ἐμελέτησεν ἐπὶ ζώντων μεγάλων ἀνδρῶν,

οἶος ὁ ὕφ' ὄλου τοῦ κόσμου θαυμαζόμενος καὶ τιμώμενος Emile Zola, ἔδημοσίευσε μονογραφίαν ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς μεγαλοφυΐας καὶ νευροπαθείας, ἣτις ὑπῆρξεν ἀντικείμενον μακρῆς ἐν τῇ Ψυχολογικῇ Ἑταιρείᾳ τῶν Παρισίων συζητήσεως. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ μεγάλου τῶν αἰώνων μυθιστοριογράφου προκύπτει, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι οὔτε ἐπιληπτικός, οὔτε ὑστερικός, οὔτε κυρίως εἰπεῖν φρενοβλαβής, ἀλλὰ νευροπαθὴς καὶ ἔκφυλος· διότι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν πάσχει ἐκ ψευδο-αγγίνης, ψευδο-κυστίτιδος, πολλακιουρίας, ἰδεῶν ἀμφιβλασίας, ἀριθμομανίας κτλ. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἤχθη ὁ Toulouse καὶ ἐκ τῆς ψυχολογικῆς ἐξετάσεως τοῦ μεγάλου ἀνδρός καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. Ὁ Toulouse δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς ἀπλὰς παρατηρήσεις, ἀλλ' ἐξετάζει τὸ ὄλον ζήτημα καὶ ὑποδεικνύει, ὅτι ἡ ἀσφαλεστέρη ὁδὸς πρὸς λύσιν αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀμειωμένη παρατήρησις, καθ' ἣσον ἐπὶ τῶν ζώντων μεγάλων ἀνδρῶν δύναται τις νὰ μελετήσῃ καλῶς τοὺς ἀνατομικοὺς καὶ φυσιολογικοὺς χαρακτῆρας τοῦ ὄλου οργανισμοῦ καὶ ἰδιαιτέρας ἐνὸς ἐκάστου ὄργανου καὶ πάσας ἐν γένει τὰς μεγάλας λειτουργίας, αἵτινες μεγάλως ἐπηρεάζουσι τὴν διάνοιαν. Ἐπὶ τῶν ζώντων ἐπίσης δύνανται νὰ μελετηθῶσι καλῶς αἱ διαφοραὶ αὐτῶν διανοητικῆς λειτουργίας.

Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν, λέγει ὁ Toulouse, ἀντιλαμβάνεται τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα κατ' ἴδιον ὄλω τρόπον καὶ ἀποδίδει σπουδαιότεραν σημασίαν εἰς τὸ δεῖνα ἢ εἰς τὸ εἶδος τῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐν γένει σκέπτεται καὶ φαντάζεται κατ' ἴδιον ἀπολύτως τρόπον. Οὐ μόνον ταῦτα δὲν νὰ ἐξετάζῃ ὁ ἰατρός, ἀλλὰ καὶ τὰς ὁρέξεις, τὰς τάσεις καὶ τὰ πάθη καὶ πᾶν ἐν γένει, ὅτι ἀποτελεῖ τὸν χαρακτῆρα. Ὁ φρενολόγος ἵνα σπουδάσῃ τὸ παραλήρημα τοῦ φρενοβλαβοῦς δέον νὰ μελετήσῃ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν, ἐκπαίδευσιν καὶ τὸν βαθμὸν τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ λειτουργιῶν, οὕτω ὅπως σπουδάσῃ τὸν μεγαλοφυῆ δέον νὰ μελετήσῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, τὴν ἀντιληψίν, τὴν φαντασίαν κτλ. καθ' ἣσον τὰ μέγιστα θὰ συντελέσῃ ἡ ἐξέτασις αὕτη ὅπως σχηματίσῃ οὗτος γνώμην καὶ πεποιθήσιν.

Ὁ Toulouse φρονεῖ, ὅτι αἱ ἔρευναι πρέπει νὰ στραφῶσιν οὐχὶ μόνον πρὸς τοὺς μεγαλοφυεῖς συγγραφεῖς, καλλιτέχνους, πολιτευτὰς καὶ στρατιωτικοὺς, ἀλλὰ πρέπει νὰ μελετηθῶσι καὶ πᾶσαι αἱ ἰδιοφυεῖς ἐν τῇ βιομηχανίᾳ καὶ τῷ ἐμπορίῳ καὶ ἐν παντὶ ἐν γένει ἐπαγγέλματι· διότι ἐκ τῆς ἐρεύνης ταύτης δὲν θα μελετηθῇ μόνον τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων τῆς νευροπαθείας καὶ μεγαλοφυΐας καὶ πάσης ἐν γένει ἰδιοφυΐας, ἀλλὰ πιθανώτατα θὰ φθάσωμεν εἰς χρόνους καθ' οὓς θὰ μελετῶνται αἱ διανοητικαὶ καὶ φυσικαὶ κλίσεις τῶν ἀτόμων εἰς ἃ θὰ ὑποδεικνύηται τὸ ἔργον ἢ ἐπάγγελμα, ὅπερ δέον ν' ἀκολουθήσῃσι. Καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἴδωμεν εἰς τὸ μέλλον ἰατροψυχολογικὰς ἐταιρείας, αἵτινες ἔργον θὰ ἔχωσι, ν' ἀναγράφωσιν ἐκάστῳ τὴν ὁδόν, ἣν δέον νὰ πορευθῇ.

Ἐπιπομεν ἀνωτέρω ὅτι πολλαὶ ἔρευναι ἐγένοντο κατὰ τὸν λήξαντα ἤδη αἰῶνα ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ὁ Lelut ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ σοφὸς Σωκράτης καὶ Πασχάλλ ἦσαν ἔκφυλοι, ὁ δὲ Γούλιος Καίσαρ, ὁ Μωάμμεθ καὶ ὁ Ναπολέων ἐπιληπτικοί. Πολλοὶ ἄλλοι τῶν με-

γάλων ἀνδρῶν ἀπεδείχθησαν ἐπίσης νευροπαθεῖς καὶ ἔκφυλοι. Ἐκ τούτου ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐγένετο μέγα ἐν τῷ κόσμῳ, ἐφείλεται εἰς τοὺς νευροπαθεῖς καὶ ἐκπεφυλισμένους. Ὁ ἰατρός Marandon de Mondyol λέγει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ κατωτέρω ἐν συντόμῳ.

Αἱ μέχρι σήμερον ἔρευναι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀποδεικνύουσιν, ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ μεγαλοφυΐαι καὶ ἰδιοφυΐαι ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκφύλων. Ἡ φυσιολογικὴ κατάστασις εἶναι κατάστασις οὕτως εἰπεῖν ὄλου τοῦ κόσμου. Ἡ κανονικὴ καὶ ἁρμονικὴ λειτουργία τῆς διακίνας εἰς εὐδὲν ἄλλο ἀπεβλέπει ἢ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀτόμου καὶ ἀναγέννησιν τοῦ γένους. Ὁ φυσιολογικὸς ἄνθρωπος ἐπιδιώκει τὴν ἑαυτοῦ ἐξασφάλισιν καὶ τὴν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Εἶναι καλὸς πολίτης καὶ καλὸς πατήρ, εἶναι ὀλίγον ἀπ' ὄλα καὶ εἰς ὄλα καὶ διατηρεῖ ἀνέπαφον πᾶν ὅ,τι ἔχει ἢ καὶ ἀπέλλυσι τὰ ὑπάρχοντα. Ἐὰν ὑπῆρχον ἐν τῷ κόσμῳ οἱ φυσιολογικοὶ καὶ συνήθεις μόνον ἄνθρωποι, πιθανῶς ἠθέλωμεν ἀκόμη καταικίᾳ ἐν ταῖς καλύβαις καὶ ὀδηγῇ ἔτι ἀγέλας ζῶν. Ἡ θεωρία τῆς στενοτάτης συγγενείας μεταξύ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ἐκφυλίσεως ἐξηγεῖ, διὰ τὴν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, αἱ πρόοδοι ὑπῆρξαν τόσον βραδείαι, ἐνῶ σήμερον τὰς μεγάλας ἀνακαλύψεις διαδέχονται ἕτεραι ἐπίσης μεγάλαι. Τοῦτο συμβαίνει εἰς ἀπάσας σχεδὸν τὰς χώρας· διότι δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, ἣτις νὰ μὴ ἀριθμῇ μεγαλοφυεῖς τινὰς ἀνδρας. Κατὰ τὴν μεμακρυσμένην ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ ἐγκέφαλος ἦτο ἔτι παρθένος ἀπὸ πάσης ψυχικῆς κληρονομικότητος, πάντες οἱ ἄνθρωποι ἦσαν φυσιολογικοί· ἔδει δὲ χρόνος μακρὸς, ὅπως ἀπολεσθῇ παρὰ τισὶ ἢ φυσιολογικῇ αὐτῇ κατάστασις καὶ παρουσιασθῇ ἡ ἐκφύλισις, ἣτις ἔδημιουργεῖ τὰς ὑπερόχους διανοίας. Τοῦτο φαίνεται λίαν παράδοξον καὶ προξενεῖ ἴσως τὸν γέλωτα· ἀλλὰ τίς γνωρίζει ἐὰν ἡ παράδοξος αὕτη ἐξηγησις δὲν εἶναι αὐριον ἢ ἀλήθεια; Πάντες οἱ μεγαλοφυεῖς εἶναι ὑπάρξεις ἰδία· ὁ ἐγκέφαλος αὐτῶν δὲν εἶναι διαπεπλασμένος ὡς ὄλου τοῦ κόσμου καὶ ὡς ἐκ τῆς ὑπερόχου αὐτῶν διανοίας κείνται ὑπεράνω ὄλων τῶν ὀνητῶν· ὥστε οἱ μεγαλοφυεῖς ἐξέρχονται τοῦ γενικοῦ κανόνος, τοῦ φυσιολογικοῦ, ἣτοι δὲν εἶναι ἄνθρωποι φυσιολογικοί. Ἀλλὰ ὁ λόγος οὗτος ἀρκεῖ ὅπως κατατάξῃ τις αὐτοὺς εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκφύλων; Παράδοξον φαίνεται νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ἡ ἐκφύλισις ἄλλοτε μὲν δημιουργεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν, ἄλλοτε δὲ τὴν μικρόνοιαν καὶ βλακίαν. Μᾶλλον λογικὸν φαίνεται νὰ θεωρήσῃ τις, ὅτι ἡ ἀνωμαλία τῆς μεγαλοφυΐας, εἶναι ἀνωμαλία εἰδική, ἀγνώστου ἔτι ἀρχῆς καὶ αἰτίας λίαν διαφορῆς τῆς ἐκφυλίσεως τοῦ ἀτόμου.

Αἱ ἔρευναι ὁμοῦς τοῦ Moreau καὶ Lelut, τοῦ Lombroso καὶ Toulouse καὶ πλείστων ἄλλων ἐπὶ τῶν μεγαλοφυῶν καὶ ἐνδοξῶν ἀνδρῶν ἀποδεικνύουσιν ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ ἐξετασθέντες καὶ μελετηθέντες ἦσαν νευροπαθεῖς ἢ ἔκφυλοι ἢ περιέχοντο ἐκ νευροπαθῶν ἢ κατέστησαν τοιοῦτοι.

Ἐδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως, ἔτι νὰ ἐξηγηθῇ ἡ παράδοξος αὕτη συγ-

γένεια τῆς μεγαλοφυΐας καὶ νευροπαθείας καὶ νὰ ἐννοηθῆ διὰ ποίου μηχανισμοῦ ἄλλοτε μὲν ἢ ἐκφυλίσις ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ὑπερόχου διανοίας, ἄλλοτε δὲ διὰ τῆς ἀτελείας αὐτῆς. Οἱ πλείστοι τῶν φιλοσόφων καὶ σοφῶν δὲν παραδέχονται τὴν σχέσιν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ νευροπαθείας, ἀλλὰ τὰ γεγονότα καὶ αἱ ἔρευναι τῶν ἀνωτέρω ἐπιφανῶν ἀνδρῶν μαρτυροῦσι τὸναντίον· διὰ τοῦτο μόνον ὁ χρόνος ἢ διαλύσῃ τὰς ἀμφισβητίας ταύτας καὶ ὁ ἀποδείξῃ φρονοῦμεν ἀτενοτάτην τὴν σχέσιν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ νευροπαθείας. Εἶναι γνωστὸν πόσοι ἀγῶνες καταβλήθησαν ὅπως πιστευθῆ, ὅτι αἱ φρενοπάθειαι εἶναι νόσοι τοῦ ἐγκεφάλου. Καὶ σήμερον ἀκόμη ὑπάρχουσι τινες, οὔτινες δὲν τολμῶσι μὲν νὰ εἰπωσιν, ὅτι ἡ φρενοπάθεια ἔχει κοινόν τι μετὰ τῆς Θεότητος ἢ τοῦ Διαδόλου, ἀλλ' ἀμφισβηλοῦσι καὶ ἐρωτῶσιν ἑαυτοὺς, πιθανῶς δὲν ἦτοιν ὑπάρχη φρενοπαθείας, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον φρενολόγοι.

Ὁ κατωρθώσῃ λοιπὸν οἱ ψυχίατροι νὰ πιστευθῆ, ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγαλοφυΐα ἀνευ νευροπαθείας καὶ ἐπομένως ὅτι αἱ ἀνώτεροι αὐταὶ ὑπάρξεις, αἵτινες εἶναι ἀντικείμενα ὀχυρασμοῦ, εἶναι ἀσθενεῖς, ἀνισόρροποι, ἐν μίᾳ λέξει ἔκφυλοι; Ταῦτα ἢ ἦναι πολὺ δυσκολώτερον νὰ πιστευθῆ, ἢ ὅσον ὑπῆρξεν, ὅπως ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ φρενοβλαβῆς δὲν εἶναι εὖτε ἐμπεπνευσμένος οὔτε δαιμονόπληκτος.

Ἡ ἐκφυλιστικὴ ἀρχὴ τῆς ὑπερόχου διανοίας, ἢ συγγένεια τῆς μεγαλοφυΐας καὶ νευροπαθείας ὁ ἀποδειχθῆ ὀριστικῶς, ἐὰν ἀποδεχθῶσι ζῶντες ὡς ὁ Ζοῖα καὶ ἄλλοι μεγαλοφυεῖς ἄνδρες νὰ υποβληθῶσιν εἰς τὴν ψυχολογικὴν καὶ σωματικὴν ἐξέτασιν καὶ ἐὰν αἱ ἔρευναι ἐπεκταθῶσι καὶ εἰς πάσας τὰς ἰδιοφυΐας. Ὅποταν δὲ ὁλος ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος πεισθῆ περὶ τοῦτου, τότε ἢ ἐρευνηθῆ δικτὶ ἢ ἐκφυλίσις ἄλλοτε μὲν δημιουργεῖ μικρόνους καὶ βλάκας, ἄλλοτε δὲ μεγαλοφυεῖς. Ἐὰν ποτε ἀνακαλυφθῶσιν αἱ συνθήκαι αὐταί, ἢ δύνατο νὰ χρησιμοποιηθῆ τοῦτο, ὥστε νὰ περιορίζηται μὲν ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἐκφυλίσεως εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, νὰ ἐπιδιώκηται δὲ καὶ καλλιεργῆται εἰς τὴν δευτέραν. Ὁ ἐλθῶσιν ἐντεῦθεν χρόνοι καθ' οὓς κατὰ βούλησιν ἢ δημιουργοῦνται μεγαλοφυεῖς; Τοῦτο οὐ μόνον φαίνεται σήμερον γελοῖον, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῶς φαίνεται, σήμερον τοῦλάχιστον, ἀκατόρθωτον· διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἢ εὐεργετικὴ ἢ μὴ ἐπίδρασις τῆς ἐκφυλίσεως εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων γίνεται πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀτόμου καὶ κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν. Ἐν τούτοις τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ἢ Ἐπιστήμη δὲν ἢ δυνήθη εἰς τὸ μέλλον νὰ καλλιεργῆσῃ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐκφυλίσεως;

(Ἐν Ἀθήναις, Σεπτέμβριος 1901)

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΙΑΝΝΗΡΗΣ

Ἴατρος, Ὑποδιευθυντὴς τοῦ Διοικητικῆς Θεραπευτηρίου

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὁ ΔΑΚΡΥΑ, λυπηθῆτε με!
Τὸν τρισηλο καὶ μὲ,
ποῦ μέσα νύχτα μέσα μου
ἀγριεύει, μεγαλῶνει,
ὡ δάκρυά μου, δροσίσατε
καὶ φέρ' ἀνασαμὲ
στὴν πονεμένη μου καρδιά
τοῦ τὴν ζωὴ μου λυώνει.

✱

Ἄν γιὰ κακὸ δὲν πιστεύω
στὴν νεότητά μου φρικτὸν,
καὶ ἀφῆσα καὶ θεόβριψε
ἀγάπη στὴν καρδιά μου,
ὡ τώρα ποῦ τὴν ἔλασα,
γιὰ χάρι σὰς ζητῶ
τὴν φλόγα νὰ δροσίσατε
ποῦ καὶ τὰ σωθικὰ μου!

✱

Εἶναι μεγάλη, ἀβάσταχτη
ἢ μαύρη συμφορὰ
αἰωνίδια σὰν μὲ ἐργεται
καὶ καίρια μὰς πληγῶσι,
μὰ εἰν' ὅλα τῆς χειρότερα
καὶ πειδ φαρμακερὰ,
παρηγοριὰ τὸν πόνο μας
σὰν δὲν τὸν βαλασμάσῃ.

✱

Παρηγοριὰ, ὡ αἰσθημα,
μεγάλο, μαγικὸ,
σὺ μοναχὴ συντρόφισσα
τοῦ πόνου λατρευμένη
τῆ δύναμι σου ἀκουσα
μὰ δὲν τὴν ἀγροικῶ,
κι' ἢ συμφορὰ τὰ σπλάγγνα μου
ἀχόρταγα βυζαίνει.

✱

Ὁ δάκρυα, λυπηθῆτε με!
Τὸν τρισηλο καὶ μὲ,
ποῦ μέσα νύχτα μέσα μου
ἀγριεύει, δυναμῶνει,
ὡ δάκρυά μου, δροσίσατε
καὶ φέρ' ἀνασαμὲ
στὴν πονεμένη μου καρδιά
τοῦ τὴ ζωὴ μου λυώνει.

(Βερολίνον 1899)

Πάρτε φαρμάκι ἄλυτο,
καὶ φλόγ' ἀπ' τὴν καρδιά,
ὡσ' ἀπ' αὐτὰ κι' ἂν χρειάζεσθε
ὡσ' αἰσθετε ἀπόφρα,
κι' ἀναλυθῆτε ὑστερα
τοῦ ἔρωτα παιδείας,
ἀδέλφια κάθε πόνου μας,
καὶ τῆς χαρῆς συντρόφια,

Πικρὰ πικρὰ κι' ἐλόλεμα
σὰ μάτια μου, πολλὰ,
ὡ δάκρυα, καὶ θεμπόσατε
τὸ φωτεινὸ τους δίσκο.
Μαζή σας τότ' ὁ πόνος μου
ὡ μαῦρος ὡσ' κυλῆ,
κι' ἢ αἰσθημα γλυκύτατο,
παρηγοριὰ ὡσ' βρισκῶ.

✱

Εἶναι μεγάλη, ἀβάσταχτη
ἢ μαύρη συμφορὰ,
αἰωνίδια σὰν μὲ ἐργεται
καὶ καίρια μὰς πληγῶσι,
μὰ ἢ ὅλα τῆς χειρότερα
καὶ πειδ φαρμακερὰ,
παρηγοριὰ τὸν πόνο μας
σὰν δὲν τὸν βαλασμάσῃ.

Γιάννης Κλάμας

ΒΕΚΟΥΣΑ και ιδιόβρυθος μορφή, σκαπανεύς της αναγεννήσεως του Έλλ. Θεάτρου, δξύς την παρατήρησιν μυθιστοριογράφου και εμπνευσμένος ποιητής, ο Κωνσταντίνος Χρηστομάνος απλυτρώθη από τὰ δεσμά της Είμαρμίνης, ήτις είχε την σκληρότητα εν πνεύμα δημιουργικόν και μίαν ψυχὴν ιδεώδη νά κλεισθῆ εἰς παραμορφωμένον και κυφόν σῶμα.

Ο Χρηστομάνος ἐνέκλειεν ἐν ἑαυτῷ τὰ σπέρματα ιδιοφυίας, τὰ ὅποια ἀποτόμως και προῶρος ἐμάρανεν ἢ ἀπογοήτευσεν. Ἀπεγοητεύθη

Christomannos

ἀπὸ τὸ Θεάτρον, διὰ τὸ ὅποιον ὠνειρεύθη τὰ ὠραιότερα ἰδανικά, ἀπεγοητεύθη ἀπὸ τὴν ζωὴν, εἰς ἣν ἐρήφθη ἀνάγκη. Εἰς τὸ ἐλάττωμα δ' αὐτὸ ὑπέλλοντο και μερικαὶ ἀλλόκοτοι ἰδιοτραπείαι, ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν λαχυρὰν δυνάμειν τῆς βιανουήσεως, ήτις τὸν διεκρίνευ ὡς συγγραφέα.

Ἡ γνωριμία του μετ' τὴν ὑπέροχον ὄσφ και ἀτυχή Ἀδουκράτειραν τοῦ Ἀχιλλεῖου ὑπέρθε τὸ ποιητικώτερον σχμεῖον τῆς δράσεως τοῦ Χρηστομάγου. Συνεταυτίσθησαν δύο ψυχαι ἁμοισοπαθεῖς. Ὁ Χρηστομάνος ἐκράτει λυγρὸν εἰς τὴν ὅποιαν ἐπιστῶν τὰ δάκρυα τῆς μελαγχόλου Ἐστεμμένης, ἀλλὰ συγχρόνως ἐπιπῶν και τὰ μυστικὰ δάκρυα τοῦ συνοδοῦ τῆς τοῦ Ὀλιμμένου τῆς ζωῆς.

Ἡ συγγραφικὴ ἀξία τοῦ Χρηστομάνου ἐκδηλοῦται ἐν ἀρχῇ, και κυρίως εἰς τὰ «Ὀρφικὰ Τραγοῦδια» Γερμανιστὶ ἐκδοθέντα, και ὡν μέρος μόνον — κατὰ μεταφράσιν τοῦ ἰδίου, ήτις ἀδικεῖ τὸ πρωτότυπον — ἰδημοσιεύθη Ἑλληνιστὶ. Ἀλλὰ και εἰς τ' ἄλλα εἶδη τοῦ λόγου, ἐκτὸς τῆς ποιήσεως, ἐνησχολήθη δώσας ἀνά ἐν δείγμα. Ἐν μυθιστόρημα — τὴν Κερέντιαν Κούκλαν — ἐν Δράμα — Τὰ Τρία Φιλιά — μίαν Κωμῆδιαν — Τὸν Κοντοριβιδούλην. — Εἰς τὸ πρῶτον ἔργον ἔσχευ ἰκανὴν ἐπιτυχίαν, ἐξαιρέσει τῆς γλώσσης, ήσσονα εἰς τὸ δεύτερον, οὐδεμίαν εἰς τὸ τρίτον.

Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον εἶναι και ὁ μείζων ἔργον ἀκακλειστικόν τοῦ Χρηστομάνου εἶναι ἡ «Νέα Σκηνη», τὸ πρῶτον κομψόν και καλλιτεχνικόν Θεάτρον, ὑπερ ἀπέκτησεν ἢ νεωτέρα Ἑλλάς. Δημιούργημα του τὸ κτίριον, ἢ διακόσμησης, οἱ ἡθοποιοὶ — προσεξαρχούσης τῆς Κυβέλης. — Αἱ πρῶται περίοδοι τῆς «Νέας Σκηνης» ὁ μείνουσιν ἀληθινῶς, διότι ἔφερον εἰς ὄλοκλήρου τῆς σφραγίδος τῆς ἀτομικότητος τοῦ Χρηστομάνου.

Ἐσχάτως εἶχευ ἀποσυρθῆ πάσης δράσεως, ἐγκατασταθεῖς εἰς μίαν ἰδιοκτήτην ἑκαυλίαν. Ἀλλ' οὔτε αὐτὴν ἢ Είμαρμίνην δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νά χαρῆ. Μόλις ἀπεπερατώθη τὸ ἀπομνηστήριόν του, ἢ καρδία του, ήτις τόσον ὑπέφερεν ἀπὸ τοῦς μυστικῶς τῆς κόνας και ἀπὸ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐν τῆναγμα τῆς παρέσυρεν εἰς τὸν τάφον τὸ καχεκτικόν σῶμα. Ἀλλὰ τὴν ψυχὴν, ήτις ἠσθάνθη καλλόμενον ἐν ὕνειρον — τὴν ἀναβλασιν τοῦ Θεάτρου — δὲν κατώρθωσε νά θιῆ. Τὸ ὄνομα τοῦ Χρηστομάνου ὁ μείνουσιν ὡς ἐν Σύμβολον εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Νεοελληνικοῦ Θεάτρου.

Δίκ

ΣΤΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ

Ἀπρίλης ἦταν, κί ἦταν Κυριακή
 Ἐν πῆγαμ ἐπὶ ἔρημο ἀκρογυάλι,
 Και δὲπλα σ' ὕσπερ τὸ σπηγαῖν
 ἐκεῖ
 Στὸ στήθος μου ἔγυιες τὸ ἀχνὸ
 [νεφάλι.
 ¶
 Μίσ' τὴ βαθεῖα ἐκεῖ πῆρα σιγαλιά,
 Κρησοῖς μαρτύρους εἶχαμ μο-
 [νάχους
 Τὸ πέλγος, τ' ἀνήσυχα πουλιά,
 Τὴ βάρηα τὴ μικρούλα και τοῦς
 [βοάχους.

¶
 Γιὰ τὴν ὠραία στιγμή τὴ μα-
 [γιακή
 Ποῦ ἀνέλαμ τὰ χέρια και τὰ
 [χεῖλη
 Ἐν τὸ θυμῶσι; Ἦταν Κυριακή
 [ριτική
 Κ' ἦτανε Αἴσι ἐπίδωγ τοῦ Ἀ-
 [πρίλη.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΜΠΑΡΧΟΥΣΙ τελευταία διαφέρουσα εις τας συνεκείας των, όπως διαγορευοί θάνατοι διαφέρουτες εις τας άφομιάς των. Πλήρ εις άπίστας τας συμφορές ο άνθρωπος εξ θανάτου αναγειρόμενος το ανθρώπινον και συνεπώς το υπαπέρευκτον. 'Εν τούτοις μερικοί θάνατοι, εξερχόμενοι του όριου της ανθρωπίνης συλλήψεως, αποτελούσι, διά την φύσιν, ην εκκλείουσι, αληθή τραγωδία. Και τοιοῦτος ήτον ο θάνατος του πολυκλαυτάτου Λαζαρό του Μηχανικού **Κωνσταντίνου Πλατσή**. Εύροσκετο εις την ώριωτέραν στερνήν της ζωής, ήσθάνετο ίδιον στοργήν διά τόν Ηλον και πλήθος άκμής και γλυκυτάτων πάθων, αιδώς ο τόσοσν πνευματώδης και άνειροδόλος, ο τόσοσν αγαπών και αγαπώμενος, ο εκκλείων εν εαντώ την εδδαμονίαν πολλών, απέδωκε την τελευταίαν πνοήν μετά δεινήν βίασαν. Δεν δύναται άκόμη να πιστεση κανείς, ότι εν επιγνώσει του έργου της κάποιου συνείδησις τών άφήρασε, και ήμείωτος έως σήμερον και επί πολλή άκόμη θα παραμείνη ή μνήμη του λαμπρού εκείνου 'Αξιωματικού, όστις εξεπροσώπειτην αληθή στρατιωτικήν άρετήν μετά της άγαθότητος της καρδίας. 'Η συντομος ζωή των άφηκε την λίμνην μίς οδχι από τις εκάστατε διαλλογόμενας εξαιρέσεις, αλλά τας πραγματικάς, τας άποκρηνατομένας επί την άμφιλιαή της ταπεινοφροσύνης οκμίν, τις χαρακτηριστικές εξαιρέσεις εν τη άφροσύσει προς το καθήκον, εν τη συναισθήσει αιδού τη έσωτερική, εν τη παιδεία, τη μαρτυρία του ήθους και του πνεύματος, εν τη ύποδειγματική ύπεροχή εις πάσαν στρατιωτικήν ταλαιπωρίαν, άντοχήν και μαρτυρίαν. Το σόμα τών 'Αξιωματικών, και ίδιό το Μηχανικών εν τώ προσώπω του **Κωνσταντίνου Πλατσή** έστερήθη συμ-

✠ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΑΤΗΣ ✠
(Ήθανε την 3ην Μαρτίου 1910)

πυθεστάτων και εκλεκτών μέλων, εξιστορηπόδς και πύθοημνικωνάτων συναδέλφων προσφιλοδς σημώματος της από έτών πολιτικομένης διακεκομμένης οικογενείας του. Τα χαρακτηριστικά αυτά, ήτινα ήσθάνθησαν και οι άλλων γνωρισαντες τόν **Κωνσταντίνον Πλατσήν**, οδ ή γλυκύτη εξωτερική φροσιογνωμία, ήμιαυτέρι και την άπειρον έσωτερικήν καλωσύνην και γαλήνην, το θεϊόν ήθιαόν της άγνης ψυχής του ήω, έπίστεφε και παράσημον τιμητικώτατον και επίφθονον διά στρατιώτην, όσοσν δύναται να ήται **οφαίρα Τουρκική**. Ην έλαβε και εξ ης ύπέφερε και εκινδύνεσε, πληρωθείς κατά τόν πόλεμον του 1897 εν 'Ηπειρώ, εις την μάχην του Γκιμπόβου. 'Η οφαίρα εκείνη φέρνεται, δέν θα έσούξω, οδ ήτο σιωπηλή, όταν άπικυρόνως έτραυματίζε τόν πολέτημον στρατιώτην, και ίσως αιδού εξηγετ τόσοσν, ότι οδδέποτε αιδος ήκούσθη όμυλών διά τόν ένδοξον τραυματισμόν του.

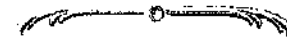
✠

Ήδωσν γλυκύτα, πόσαν προσφιλής και ιερή είναι ή ζωή της ανθρωπίνης ύπαρξοως: Οδτε τα Βασιλική σκήπτρα, οδτε ο πλοῦτος, οδτε το ήμνηλόν της δόξης βάθρον άκτινοβολόδοι τσαούτην λιμνηδόνα χαράς, όσοσν ή ζωή πεφιλημένον προσώπιον. 'Ο **Κωνσταντίνος Πλατσή**ς ζών, απέκρυπτε μετριοπαθώς τούς θησαυρούς της άταμής του αξίας και της ώρας του. ψυχής τας μεγάλας έλλείδας και τα παρήγορα όνυμασ-

λήματα. Ὑπάρχουσι ὅμως θάνατοι, οἵτινες δὲν ἀνήκουν μόνον τῆν ὁμῆν αἰῆν τοῦ μεγάλου ἀφαιριστοῦ τῶν ἰδανικῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν αἰωνίαν ἠρωτικὴν ἀδύνην, ἀνασύρουν τὸ παραπέτασμα αὐτὸ τῆς ταπεινοφροσύνης, καὶ γίνονται οἱ φροῖδες τῆς αἰωνιότητος τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀναπολήσεως τοῦ ὄντητος τῶν ἀτόμων ἀπὸ τῆς Ζωῆς ἀποχωρίζομενον, εἰς τὰς καρδίας ἐκείνων, οἵτινες τόσον τοὺς ἠγάπησαν. Θανὼν ὁ Κωνσταντῖνος Ηλασιῆς τοιοῦτον ὥρατον ἠοράλιον θάνατον...

Ἄρσ...

* ΤΑ ΠΕΝΘΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ *

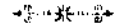

* Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ *
 (Κατὰ τὴν τελευταίαν φωτογραφίαν τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ τῷ 1905 θανόντος παγκοσμίου φήμης Ἑλλῆνος θηρητῆρος)

* ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΟΣΜΟΝ *

* ΜΙΑ ΜΟΡΦΗ *

ΕΙΣ τὰ ἀχανές πέλαγος τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ἐφ' οὗ συνηθέστατα ἐπιπέδοντι οἱ ἐλαφροὶ φλοιοὶ, ἀπώρονται μαγναρῖται κεκρομμένοι ἀνά μέσον τῶν ἐν τῷ βυθῷ κειμένων ἀνεκτίμητων λιθαρίων· πρέπει ἐκ τύχης καὶ συναντήσῃ αὐτοῦ τὸ βλέμμα παρρητητοῦ δύτου, ἄλλως διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν τῶν πολλῶν καὶ τὰ ὄγκωδὴν κήματα συντριβόμενα ὑπεράνω αὐτῶν, οὐδενίαν προδίδουσι ὑπόνοιαν τῆς πολυτιμῆς ὑπερξείους τῶν.

* ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΠΑΣ *
Πρόεδρος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν

Οἱ κοινωνικοὶ μαγναρῖται εἶναι τὰ μέγιστα ἀνεκτίμητοι· οὐχὶ ταυτοῦτον σπάνιοι, ὅσον κοινῶς ὑποτίθεται, σπεροῦνται ἰστορίας ἴσως καὶ δὲν ἔχουσιν ὕψισθεν αὐτῶν τὴν λάμψιν τῶν συνήθων περιγραμμένων, ὡς πλάσσει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ τεχνικὴ διασκευμάνισις, καὶ ἐντεθῆεν ἀπολίπεται ἡ προσοχὴ τῆς Κοινωνίας, ἥς οὐχὶ ὀλιγότερον αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἢ ἐμπροσθοφυλακῆ ἐν τῇ γενικῇ προόδῳ καὶ τῇ κοινωνικῇ ἀναπτύξει. Εἰς τοιοῦτος ἀποστέλλων κοινωνικῶς μαγναρῖτης, ἀγνωστὸς ἴσως εἰς τοὺς πολλοὺς, διότι τὸ ἠθέλησεν ἢ ἀπὸ φύσεως ἀποτροφῆ τοῦ πρὸς τὸν μελετημένον ἀντικειμένου, ἐνθους ὅμως τῆς δράσεως καὶ τῆς ἀνακαινιστικῆς ζωῆς σηματοφόρος, εἶναι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κοινωνίᾳ δ κ. **Ἰωάννης Παππᾶς**. Ἀνὴρ ἐκλεκτῆς μορφώσεως, ἀσπίλου χαρακτήρος, βελθείας κρίσεως, ἀντιλήψεως ὀξύτητας, ὀργανωτικοῦ τελείως πνεύματος καὶ ζηλευτοῦ ἠθους, τιμῆ τῶν παρ' ἡμῖν τραπεζιτικῶν καὶ χρηματιστικῶν κύκλων, ἐν ᾧ ἡ συμβολή του, ἡ πεφοτισμένη συμβουλή αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἐν ἔρισμα καὶ ἐκπροσωπεῖ τὴν χρηστοτέραν ἐγγύθησιν.

Ὁ Τραπεζικὸς οἶκος τοῦ κ. **Ἰ. Παππᾶ** τὸ πρῶτον ἰδρύθη ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τῷ 1854. Γεννηθεὶς τῷ 1865 ἀνετάρφη καὶ ἐμπούδασεν αὐτόν, τυχὼν κατόπιν καὶ ἐξαιρετικοῦ Διπλώματος τῆς ἐκεῖ Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας. Ἦ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν Τράπεζα τοῦ κ. **Ἰ. Παππᾶ**, λαμπρῶς ὑπ' αὐτοῦ Διευθύνεται μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοῦ 1885. Μετὰ πλείους οικονομολογικῆν, μετὰ πλείους πλείους φωτεινῆς δράσεως δ κ. **Ἰωάννης Παππᾶς**, εἶναι Τραπεζικὴ ἰδιοφυΐα καὶ δεδικοιολογημένως συγκαταριθμηθεὶς ἐν τῇ σειρά τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιλέκτων ἀνδρῶν οὐχὶ μόνον ἐν τῷ ἔργῳ τῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ. Εἶναι ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦς φωτισμένους ἀνθρώπους — ἀνεπιλήπτου τιμιότητος, Τραπεζικῆς δεξιότητος ἀνὴρ, πλήρης σθένους ἐν τῇ πρωτοβουλίᾳ τραπεζίτης — ὃν ἔχουσι ἀνάγκην, καὶ γινώσκων τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας, ἀποθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ἔχει ὑπὲρ τῶν ἄλλων κάθε ἀνθρώπος, δυνάμενος νὰ ἐργασθῇ καὶ ὠφελήσῃ γενικώτερον. Ἀπολαύει ἐν τῇ κόσμῳ τῶν Ἀθηνῶν ἀπέριων συμπαιδιῶν καὶ ἰδιαζούσης ἐκτιμῆσεως, ἐκ δευτέρου ἐκλεχθεὶς Πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Χρηματιστηρίου.

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΝ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ *

Ἡ «ΠΟΙΚΙΑΝ ΣΤΟΑ» πάντοτε ἐπὶ θυσίᾳ καὶ χρόνῳ καὶ χρημάτων καὶ συμπερὸντων προσεστιάθησε ν' ἀποφύγῃ τῶν κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων τὰς βλέψεις καὶ νὰ ἐμφανίζηται οὐχὶ ἀπλῶς ὡς τὰ συνήθη παρ' ἡμῖν Ἡμερολόγια, ἀλλ' ὡς Ἐθνικὰ, ὄντως Ἐθνικῆς Ἐπιπέδου ὡς ἡμεῖς ἐπιβολῆν ὄγκου καὶ δημοσιεύσεων καὶ ναλισθησίας. Ἄλλ' ἀτυχῶς αἱ διέπεισαι παρ' ἡμῖν τὴν κυκλοφορίαν τῶν βιβλίων συνθήκαι, δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν καθαρῶς λογοτεχνικὴν μορφήν καὶ διὰ τοῦτο ὀποχωρήσεις τινες ἐπιβάλλοντο. Ἄλλ' αὐταὶ εἶχον πάντοτε τὸν τύπον τῆς ἐκλεκτικότητος καὶ τῆς γενιμότητος. Ἡ γραφίς δὲν περιορίζετο εἰς ἑστὴν ἀρηρηματικὴν ἢ εἰς ὑπερβολὰς περιαντολογίας. Ἡ «Ποικίλη Στοά» ἐπερίμνησεν ἀείποτε, ὅπως διασώσῃ τὰς ἐξεχούσας φουρογνωμίας εἴτε ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ, εἴτε ἐν τῇ Πολιτείᾳ, εἴτε ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, εἴτε ἐν ταῖς Τέχναις καὶ τῇ Φιλολοσίᾳ, παρὰ σκευάζουσα οὕτω ἰλικὴν διὰ τὸν μέλλοντα Ἱστοριογράφου. Διότι πολλοὶ ἐκλεκτοί, ἄνευ τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» θὰ ἐλησμονοῦντο ἴσως διὰ παντός. Τοιαύτη ἀπὸ περιωπῆς ἀντιλήψεως ὄθησε τὴν Διεύθυνσιν τῆς, εἰς τὸν καταστρεμμένον βασιμῆδον ἀληθινῆς καὶ ἐπιλέκτου Ἰνσταντικῆς καὶ Ἐπιπέδου Ἰνσταντικῆς καὶ τῆς δημοσίᾳ ζωῆς.

Μεταμύμοιοι τινες, μὴ γνωρίζοντες ἐκ πείρας τοὺς μόχθους εἰς οὗς ὑποβάλλεται ἡ Διεύθυνσις ἔργου μὲ ἀξιώσεως, ἐπέκειραν τὴν παρέθεσιν Βιογραφιῶν ἐν γένει εἰς τὴν «Ποικίλην Στοάν». Ἀλλὰ τὸ ἔργον ἡμῶν ὑπέρτερον πάντοτε ἐφημέρων διαφημίσεων, ἐφάνη πολὺν προσεκτικόν, ὡς μαγευτοῦν οἱ προσεδοθέντες Τόμοι, πρὸς δὲ συγχρόνως ἀπέτισον ἐν καθήκον πρὸς τοὺς ἐπιπέδους ἐργάτας τῆς Ἐθνικῆς προόδου, δίχως νὰ παραλείψῃ νὰ βάνῃ δι' ἀνθέων καὶ τὰ τραγικὰ τῆς Μοίρας κτυπήματα κατὰ τοῦ κἀλλους καὶ τῆς νεότητος. Ἐν ᾧ ἀλλοχοῦ τὰ σπουδαιότερα πνευματικὰ ἔργα ἐξέθρον τὴν ποιότητα τοῦ ἐντύπου, εἴτε πνεῦμα, εἴτε ἴλη εἶναι τοῦτο, ἡμεῖς ἐδῶ δοῦναι δὲν τείνομεν νὰ ἱσοπεδώσωμεν τοὺς ἀνηλότερον ἱσταμένους, ἀφίνομεν νὰ παρέρρηται ἐν σιγῇ ἢ σταδιοδρομία ἀνδρῶν τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου καὶ δεικνύμεθα ἐπιλήσιμονες πρὸς τὰ καθήκοντα, ἅτινα ἐπιβάλλει ἡ ὄντως Ἐθνικὴ ἰπηρεσία, ἣν παρέχουσιν οἱ ἐνταῦθα, οἱ ἐν τῇ ξένη καὶ ἐν τῷ ὑποδοῦλω Ἑλληνισμῷ τιμῶντες τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα. Οὕτω φρασεῖ ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ποικίλης Στοᾶς», διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἀντικείμενον μετ' ἀγαλλιάσεως θὰ χαίρειται καὶ τὴν ἐν τῷ παρόντι Τόμῳ ἔξοχον συνέχισιν τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Ἰνσταντικῆς καὶ Ἐπιπέδου Ἰνσταντικῆς ὀφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, καὶ θ' ἀποδόσῃ, ὡς πάντοτε, τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὰς ὀφείλας αὐτῆς σελίδας σημασίας καὶ σπουδαιότητος. Ἐμπλέκει πλέον χαρὰς ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» παραδίδει τὴν ἀκαπειντοετηρίδα τῆς εἰς τὴν ἀμερόληστον κλίον παντός ἀγαπῶντος τὴν πρόδοον τῶν ἀγαθῶν καὶ χρησίμων ἔργων καὶ τεθωρακισμένη μετὰ τὴν ἐν τῷ παρελθόντι γενικῆν ἀγάπην τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, ἀκραφνῶς θὰ ἐπιτελέσῃ καὶ ὡς στρατιώτης, ἀρραβωμένη ἐπὶ τῶν ἐπαλάσεων αὐτῆς, ἀφοῦ τὸ κενὸν τῆς, ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἰνευματικῇ κινήσει ὑπ' ἀπάντων ἐγγενῶς ἀισθητόν, οὐδ' ἀπόπειρα δ' ἀνεφάνη εἰς ἀνακλήρωσιν αὐτοῦ, θ' ἀποτίσῃ διὰ τῶν προσεχῶν ἐκδόσεων τῆς, πᾶσαν ἠθικὴν πρὸς οὐλομένητε φίλον αὐτῆς ὀφειλήν.